

STATSKONTORET

Enheten för utvärderingsfrågor

MISSIV

DATUM
2002-01-08

ERT DATUM
2001-09-13

DIARIENR
2001/363-5

ER BETECKNING
N2001/8480/A

Regeringen
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

EU:s sysselsättningsstrategi och utformningen av den nationella politiken

Regeringen gav den 13 september 2001 Statskontoret i uppdrag att analysera i vilken utsträckning EU:s sysselsättningsstrategi har influerat den svenska sysselsättningspolitiken. I uppdraget har ingått att belysa samordningen mellan olika politikområden, involveringen av arbetsmarknadens parter, i vilken utsträckning konkreta mål har använts inom sysselsättningspolitiken samt huruvida den svenska sysselsättningspolitiken är balanserad i förhållande till de fyra pelarna i sysselsättningsstrategin.

Härmed överlämnas Statskontorets slutrapport "EU:s sysselsättningsstrategi och utformningen av den nationella politiken" (2002:2).

Generaldirektör Knut Rexed har beslutat i detta ärende. Direktör Anna Karlgren, chef för Enheten för utvärderingsfrågor, avdelningsdirektör Emil Lindqvist, avdelningsdirektör Anna Pauloff, föredragande, samt förste byråsekreterare Ulrika Johansson var närvarande vid den slutliga handläggningen. Avdelningsdirektör Peter Håkansson har även medverkat i utredningsarbetet. Som referensperson har avdelningsdirektör Lena Schröder varit knuten till projektet.

Enligt Statskontorets beslut

Anna Pauloff

Innehåll

Sammanfattning	7
1 Inledning	9
1.1 Uppdraget	9
1.2 Metod och avgränsningar	10
1.3 Rapportens upplägg	13
2 Samordning mellan politikområden	15
2.1 EU:s riktlinjer för sysselsättning	15
2.2 Beredning av sysselsättningspolitik	16
2.3 Samordning mellan övergripande politikmål	17
2.4 Sammanfattning	20
3 Arbetsmarknadens parter och andra aktörer	21
3.1 EU:s riktlinjer för sysselsättning	21
3.2 Beredning av sysselsättningspolitik	22
3.3 Kartläggning av utvärderingar	23
3.4 Samverkansformer	26
3.5 Sammanfattning	28
4 Synpunkter på samordning	31
4.1 Departementsperspektivet	31
4.2 Myndighetsperspektivet	33
4.3 Arbetsmarknadens parter perspektiv	34
4.4 Sammanfattning	36
5 Balansen mellan de fyra pelarna	39
5.1 Sambandet mellan myndigheternas verksamhetsmål och EU:s riktlinjer	39
5.2 Tyngdpunkten i den nationella handlingsplanen	42
5.3 EU:s rekommendationer till Sverige	43
5.4 Sammanfattning	44

6	Har EU:s sysselsättningsstrategi influerat den svenska politiken?	45
6.1	Samordning mellan politikområden	45
6.2	Arbetsmarknadens parter och andra aktörer	45
6.3	Övergripande sysselsättningspolitiska mål	46
6.4	Balansen mellan de fyra pelarna	47
6.5	Sammanfattande bedömning	47

Referenser	49
-------------------	-----------

Bilagor

1	Tabell 1	55
2	Tabell 2 och figur 2	56
3	Tabell 5 och 6	59
4	Regeringsuppdraget	65

Sammanfattning

Syftet med denna rapport är att analysera i vilken utsträckning EU:s sysselsättningsstrategi har influerat den svenska politiken, framför allt när det gäller samordningen mellan olika politikområden och involveringen av arbetsmarknadens parter.

Samordning mellan politikområden

En grundtanke med strategin är att det krävs insatser inom flera politikområden för att uppnå målet full sysselsättning. När det gäller den formella samverkan i Regeringskansliets beredningsarbete förefaller samordningen mellan olika politikområden vara relativt god. I detta avseende ligger den svenska politiken således i linje med EU:s riktlinjer. Denna bild nyanseras dock om man beaktar myndigheternas verksamhetsmål. De visar att samordningen fungerar bra mellan de för sysselsättningspolitiken centrala politikområdena arbetsmarknads-, närings-, och regionalpolitik, men att andra politikområden som rör utbildning, socialtjänst samt äldre och handikappade inte är integrerade på samma sätt i sysselsättningspolitiken.

Uppfattningen om hur samordningen mellan olika politikområden har fungerat är splittrad. De flesta departementstjänstemän intygar att samordningen inom Regeringskansliet fungerar mycket bra, men att vissa politikområden ibland lyfts in för sent i processen. Från myndigheterna rapporteras att det finns tydliga gränser mellan olika politikområden och att detta avspeglas i myndighetstjänstemännens kontakter med departementen. Även företrädare för arbetsmarknadens parter vittnar om att det finns brister i samordningen inom Regeringskansliet.

Involveringen av arbetsmarknadens parter

Statskontoret kan konstatera att arbetsmarknadens parter ofta har involverats vid beredningen av olika sysselsättningspolitiska insatser. Den struktur för samverkan som byggts upp under senare år, med regionala partnerskap och regionala kompetensråd, skapar dessutom formella möjligheter för parterna att vara delaktiga i sysselsättningspolitiken. I dessa avseenden sammanfaller således de politiska intentionerna med EU:s riktlinjer. Däremot framkommer det att parterna inte helt uppnår riktlinjerna, bland annat när det gäller att utvärdera sitt arbete. Vidare är parternas faktiska inflytande över sysselsättningspolitiken osäkert. Ett generellt problem är att det saknas studier som belyser sambandet mellan samverkan och effekterna av olika insatser.

Strategins påverkan på svensk politik

En allmän uppfattning bland departementstjänstemän, myndighetstjänstemän och företrädare för arbetsmarknadens parter är att EU:s sysselsättningsstrategi inte har påverkat den svenska politiken nämnvärt och att strategin är relativt okänd utanför den grupp av personer som direkt arbetar med den. En anledning till att strategin inte har haft så stort inflytande uppges vara att den svenska sysselsättningspolitiken redan ligger i linje med EU:s sysselsättningsstrategi. Statskontoret konstaterar sammanfattningsvis att pelare I förefaller vara bäst representerad i den svenska sysselsättningspolitiken. Fördelningen är således inte jämn mellan de fyra pelarna.

1 Inledning

Frågor om sysselsättning och arbetslöshet har diskuterats under lång tid inom EU. I syfte att få till stånd en mer samordnad sysselsättningspolitik mellan EU-länderna skapades år 1997 en särskild avdelning för sysselsättningsfrågor i Amsterdamfördraget. Innehållet i denna avdelning har senare kommit att benämnas EU:s sysselsättningsstrategi. Det övergripande målet är att skapa full sysselsättning.

Sysselsättningspolitik är inte bara en fråga för arbetsmarknadens område. I EU:s sysselsättningsstrategi finns en strävan efter att uppnå större grad av samordning mellan olika politikområden och aktörer i syfte att främja en hög sysselsättning. I denna rapport analyseras huruvida den svenska sysselsättningspolitiken överensstämmer med EU:s sysselsättningsstrategi.

1.1 Uppdraget

Statskontoret fick under hösten år 2001 i uppdrag av regeringen att analysera i vilken utsträckning EU:s sysselsättningsstrategi har influerat den nationella sysselsättningspolitiken. Bakgrunden till den svenska utvärderingen är att medlemsstaterna inom EU enades om att utvärdera strategin fem år efter det att de gemensamma riktlinjerna trädde i kraft år 1998. Den svenska utvärderingen kommer att avrapporteras till EU-kommissionen i början av år 2002.

Statskontorets uppdrag utgör ett av sex delprojekt i en nationell utvärdering av EU:s sysselsättningsstrategi. Detta uppdrag är av mer övergripande karaktär. Enligt regeringsuppdraget ska Statskontoret analysera;

- i vilken utsträckning konkreta mål har använts som ett aktivt instrument i politiken,
- utformningen av den förda politiken i relation till de mer övergripande intentionerna i riktlinjerna för ökad samverkan mellan olika politikområden,
- hur partnerskap och involvering av arbetsmarknadens parter har utvecklats,
- huruvida Sverige har fört en balanserad policymix mellan de fyra pelarna i EU:s strategi.

Enligt regeringens uppdrag ska Statskontoret även analysera effekterna av den förda policymixen. På grund av den snäva tidsramen och de metodproblem som är förknippade med den typen av utvärderingar har Statskontoret inte haft möjlighet att genomföra någon effektutvärdering.

1.2 Metod och avgränsningar

För att genomföra uppdraget har Statskontoret valt att utgå ifrån flera metoder. I rapporten görs en analys av några statliga myndigheters verksamhetsmål, en analys av ett antal sysselsättningspolitiska insatser, en kartläggning av utvärderingar som har berört samverkan mellan olika aktörer samt en intervjustudie med företrädare för olika departement, myndigheter och arbetsmarknadens parter. Nedan presenteras dessa metoder mer utförligt.

Målanalys

Målanalysen avser några centrala statliga myndigheters verksamhetsmål. Statskontoret har gjort ett urval av de för ändamålet viktigaste myndigheterna. Ett kriterium är att myndigheten ska vara tillsynsmyndighet, ha rätt att utfärda regler och anvisningar eller på annat sätt vara överordnad den verksamhet som bedrivs inom politikområdet. De myndigheter som valts ut är:

- Arbetsmarknadsverket (AMV)
- Skolverket
- Höskoleverket
- Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)
- Socialstyrelsen

Målanalysen består av två delar som genomförts med samma metod. Den första analysen syftar till att ta reda på hur omfattande samordningen mellan olika politikområden är. För att kunna göra detta används de övergripande politikmål som regeringen har formulerat under senare år. I analysen undersöks vilken betydelse dessa övergripande mål har haft för utformningen av myndigheternas verksamhetsmål. De övergripande politikmålen är sådana som lyfts fram i Sveriges handlingsplaner för sysselsättning från och med år 1998.

Den andra analysen syftar till att ta reda på om de svenska myndigheternas verksamhetsmål svarar mot riktlinjerna under de fyra pelarna i EU:s sysselsättningsstrategi.

Myndigheternas verksamhetsmål har tagits fram genom respektive myndighets regleringsbrev för år 2001 och sedan ställts upp i en korstabell. I denna undersöks huruvida de utvalda myndigheternas verksamhetsmål överensstämmer med regeringens övergripande politikmål respektive EU:s riktlinjer. En myndighet, Socialstyrelsen, saknar verksamhetsmål. Statskontoret har i detta fall utgått från de återrapporteringskrav som är specificerade för myndigheten. För varje verksamhetsmål har följande fråga ställts: Om detta

verksamhetsmål uppfylls, kommer det då att inverka positivt, negativt eller inte alls på de övergripande politikmålet respektive EU:s riktlinje? Följande bedömningar görs för varje verksamhetsmål:

+	=	verksamhetsmålet förväntas ha en <i>direkt</i> positiv inverkan på det övergripande politikmålet respektive EU:s riktlinje
?	=	verksamhetsmålet <i>kan</i> ha en indirekt inverkan eller så kan vi inte uttala oss om eventuella förväntade korrelationer
0	=	verksamhetsmålet har troligen ingen direkt inverkan på det övergripande politikmålet respektive EU:s riktlinje

Det bör påpekas att myndigheternas verksamhetsmål kan tänkas ha ett samband med övergripande politikmål respektive riktlinjer på lång sikt. Målanalysen syftar dock till att undersöka det direkta sambandet mellan målen.

Det finns visserligen inga krav från EU:s sida på att riktlinjerna ska uppfyllas genom särskilda verksamhetsmål till myndigheterna. Med tanke på att den svenska förvaltningen styrs bland annat av verksamhetsmål till självständiga myndigheter är det dock rimligt att förvänta sig att regeringens politik ska kunna utläsas av myndigheternas verksamhetsmål.

Analys av sysselsättningspolitiska insatser

För att undersöka hur olika politikområden har samordnats i beredningsprocessen och hur arbetsmarknadens parter och andra aktörer har involverats i denna process görs en analys av ett antal sysselsättningspolitiska insatser.

Insatserna utgörs av större nationella insatser som uttryckligen syftar till att främja sysselsättningen och som riktas mot individer som är arbetslösa eller som har, eller riskerar att få, en svag ställning på arbetsmarknaden. De utvalda insatserna består till övervägande del av de arbetsmarknadspolitiska program som drivs i AMV:s regi. Urvalet av insatser har gjorts utifrån myndighetens årliga rapporter om arbetsmarknadspolitiska program från och med år 1998. I övrigt ingår insatser som särskilt lyfts fram som sysselsättningsfrämjande i budgetpropositioner och Sveriges handlingsplaner för sysselsättning. Dessa insatser rör politikområdena utbildnings-, närings- och regionalpolitik. Vilka insatser som valts ut framgår av tabell 1 bilaga 1. Den studerade perioden gäller från och med år 1997 och framåt. Analysen bygger på förarbeten, propositioner och förordningar kring de olika insatserna.

När det gäller samordningen mellan politikområden har en kartläggning först gjorts av de departement och statliga myndigheter som deltagit i olika arbets- och referensgrupper i beredningen av insatserna. Departementen och myndigheterna har därefter inordnats under olika politikområden. Om exempelvis företrädare för AMV har suttit med i en utredning vid beredningen av ett arbetsmarknadspolitiskt program har denna myndighet inordnats under politikområdet arbetsmarknadspolitik. Samma sak gäller om det i en kommitté har ingått tjänstemän vid det tidigare Arbetsmarknadsdepartementet eller arbetsmarknadsenheten vid det nuvarande Näringsdepartementet.

När det gäller arbetsmarknadens parter och andra aktörer undersöks på vilket sätt de har deltagit i beredningsprocessen och hur det är tänkt att dessa ska medverka i genomförandet av insatserna.

Det bör påpekas att de arbetsmarknadspolitiska programmen kontinuerligt förändras. Exempelvis infördes under år 2000 en ny struktur för programmen och fyra nya insatser tillkom. Detta innebär att några av insatserna har avslutats under den studerade perioden. Vidare har regeringens regelförenklingsarbete medfört att vissa program har slagits samman och uppgått i andra. Nämnas bör också att rapporten inte tar hänsyn till insatsernas volym. Av dessa skäl bör viss försiktighet iaktas i tolkningen av resultaten.

Kartläggning av utvärderingar

För att undersöka hur samverkan mellan arbetsmarknadens parter och andra aktörer har fungerat i praktiken har Statskontoret granskat ett antal utvärderingar av de sysselsättningspolitiska insatserna. Den fråga som står i fokus är vilken roll arbetsmarknadens parter och andra aktörer har haft vid genomförandet av insatserna.

De utvärderingar som Statskontoret har granskat är i huvudsak sådana som genomförts på uppdrag av regeringen eller som har initierats av någon annan central aktör på nationell nivå från och med år 1995. Utvärderingarna har framför allt genomförts av AMV, Högskoleverket, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU), NUTEK, Riksdagens revisorer, Riksrevisionsverket (RRV), Skolverket, Statskontoret och Ungdomsstyrelsen. Av närmare 70 granskade utvärderingar fann vi 28 stycken där samverkan mellan olika aktörer har undersökts. Urvalet borde kunna ge en relativt god bild av hur och i vilken omfattning samverkan mellan olika aktörer har utvärderats. Det bör här påpekas att Statskontoret inte har haft i uppdrag att granska utvärderingarnas metod och kvalitet.

Intervjuer

Intervjustudien bygger på intervjuer med 29 företrädare för olika departement, myndigheter och arbetsmarknadens parter. Intervjuerna genomfördes under november månad år 2001. De frågor som ställdes berörde tjänstemännens uppfattningar om EU:s sysselsättningsstrategi och samordningen mellan olika politikområden.

Inom Regeringskansliet intervjuades totalt 11 tjänstemän på Närings-, Utbildnings-, Finans- och Socialdepartementet. Lika många intervjuer gjordes med representanter för arbetsmarknadens parter. Med arbetsmarknadens parter avses här LO, TCO, SACO, Svenskt Näringsliv, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet. Slutligen intervjuades 7 personer från ett antal centrala myndigheter. Dessa är Arbetsmarknadsverket, Skolverket, Höskoleverket, NUTEK och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (ESF-rådet).

Intervjupersonerna begränsades till aktörer på nationell nivå. Statskontoret gjorde bedömningen att en studie på regional eller lokal nivå skulle bli för omfattande i förhållande till uppdragets utformning och tidsram.

1.3 Rapportens upplägg

I avsnitt två redovisas hur olika politikområden har samordnats i den svenska sysselsättningspolitiken. Avsnittet bygger på en genomgång av EU:s riktlinjer, en analys av hur olika politikområden har samordnats i beredningsprocessen samt en analys av vilken betydelse regeringens övergripande politikmål har för myndigheternas verksamhetsmål.

I avsnitt tre granskas vilken roll arbetsmarknadens parter och andra aktörer har i svensk sysselsättningspolitik. Först görs en genomgång av EU:s riktlinjer när det gäller arbetsmarknadens parter och andra aktörer. Därefter beskrivs deras delaktighet i beredningen av ett antal sysselsättningspolitiska insatser och hur det är tänkt att de ska medverka i insatsernas genomförande. Slutligen granskas ett antal utvärderingar av samverkan mellan olika aktörer i de sysselsättningspolitiska insatserna. I samband med utvärderingarna belyses även några olika former för samverkan, där parterna ofta representerade.

Avsnitt fyra innehåller en intervjustudie med företrädare för olika departement, myndigheter och arbetsmarknadens parter. I avsnittet presenteras tjänstemännens uppfattningar om EU:s sysselsättningsstrategi och samordningen mellan olika politikområden och aktörer.

I avsnitt fem görs en bedömning av huruvida den svenska sysselsättningspolitiken är väl avvägd mellan de fyra pelarna i EU:s sysselsättningsstrategi. Avsnittet bygger på en målanalys av svenska myndigheters verksamhetsmål i förhållande till EU:s riktlinjer, en analys av Sveriges handlingsplan för sysselsättning samt en genomgång av EU:s rekommendationer till Sverige.

I avsnitt sex presenteras de huvudsakliga slutsatserna.

2 Samordning mellan politikområden

I Statskontorets uppdrag ingår att analysera utformningen av den förda politiken i relation till EU:s riktlinjer när det gäller ökad samordning mellan olika politikområden. Beredningen av sysselsättningspolitiska insatser lyfts särskilt fram i detta avsnitt, liksom samordningen mellan regeringens övergripande politikmål och några centrala myndigheters verksamhetsmål.

2.1 EU:s riktlinjer för sysselsättning

EU:s riktlinjer för sysselsättning anger gemensamma politiska riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik. En granskning av riktlinjerna för varje år visar att det inte har funnits några uttalade rekommendationer som särskilt beskriver hur samordning mellan olika politikområden bör utformas i medlemsstaterna. En grundtanke med hela sysselsättningsstrategin är dock att det krävs insatser inom flera politikområden för att uppnå en hög sysselsättningsnivå. Detta avspeglas också i innehållet under de fyra pelarna.

Under den första pelaren – att förbättra anställbarheten – uppmanas bland annat medlemsstaterna att se över skatte- och bidragssystemen för att minska fattigdomsfällorna. Denna riktlinje har beröringspunkter både med social- och finanspolitik. Under samma pelare finns även en uppmaning till medlemsstaterna att utveckla kompetens för den nya arbetsmarknaden genom livslångt lärande. Denna riktlinje berör förutom arbetsmarknads- politik även utbildningspolitik. Under den andra pelaren finns riktlinjer för hur företagargrandan ska utvecklas och för hur regionala och lokala aktörer ska göras delaktiga för att öka sysselsättningen. Här fångar man in både närings- och regionalpolitik. Det är således tydligt att man i sysselsättningsriktlinjerna eftersträvar en parallell utveckling inom flera olika politikområden.

I riktlinjerna för år 2001 gjordes vissa förändringar av innehållet. Då infördes bland annat ett antal övergripande mål som medlemsstaterna bör beakta. I ett av målen uttrycks att medlemsstaterna ska ta hänsyn till alla fyra pelarna i sysselsättningsstrategin genom att ”fastställa sina prioriteringar på ett balanserat sätt, med beaktande av riktlinjernas integrerande karaktär och lika värde”. Vidare menade man att de nationella handlingsplanerna ska innehålla en ”kombination av politiska åtgärder som grundar sig på de fyra pelarna och de övergripande målen”. Från och med år 2001 finns det således en mer uttalad strävan i riktlinjerna att integrera olika politikområden för att främja sysselsättningen.

2.2 Beredning av sysselsättningspolitik

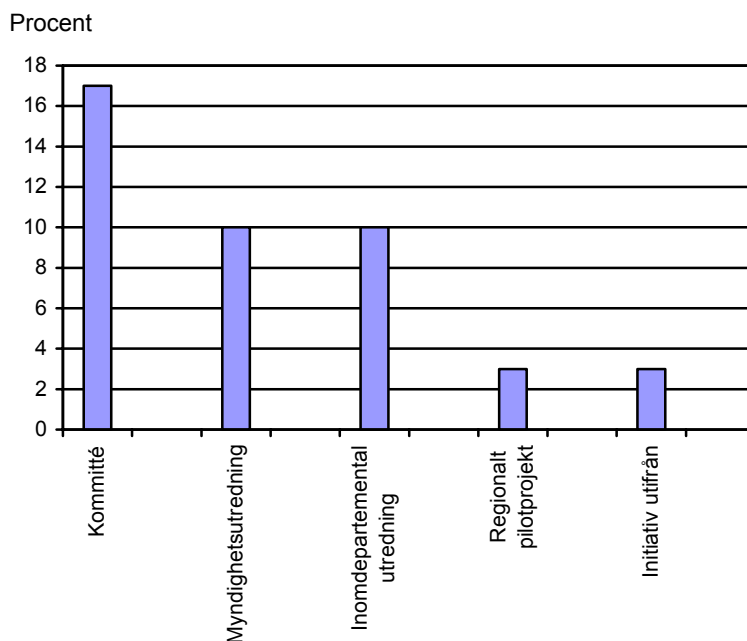
Beredningen av offentligt beslutsfattande har en lång tradition i Sverige. Samordning mellan olika politikområden utgör ett viktigt led i beredningsarbetet. Samordningen innebär bland annat att de parter som är berörda av de aktuella frågorna inbjuds att delta i beredningsprocessen. De delar av beredningsarbetet som är möjliga att överskåda är olika former av utredningar samt remissförfarandet. Det är därför i huvudsak den formella samordningen som berörs här.

Politiska reformer föregås ofta av en utredning. Om en fråga förutsätter ett mer omfattande beslutsunderlag lägger regeringen ut ett utredningsuppdrag som utförs genom statliga kommittéer, inomdepartementala utredningar, myndighetsutredningar eller privata konsulter. I utredningsarbetet kan olika aktörer ingå, som exempelvis företrädare för departement, myndigheter, arbetsmarknadens parter, kommuner och intresseorganisationer. I vissa fall ingår företrädare för olika intressen i själva arbetsgruppen, i andra fall kommer de in som referenspersoner eller som remissinstans. Vid sidan av utredningsarbetet är det vanligt att de förslag som exempelvis lyfts fram i en proposition endast grundas på internberedning inom Regeringskansliet. Både när en utredning tillsätts och vid internberedning cirkuleras alltid beslut i viktigare frågor i form av delning inom och mellan olika departement.

Statskontoret har gjort en kartläggning av de departement och statliga myndigheter som har deltagit i olika arbets- och referensgrupper vid beredningen av ett antal sysselsättningspolitiska insatser. Dessa departement och myndigheter har därefter inordnats under olika politikområden. Av tabell 2 (bilaga 2) framgår hur varje insats har beretts och vilka politikområden som har samordnats i beredningsarbetet.

Som framgår av tabellen har Statskontoret kategoriserat insatserna i två grupper – de insatser som har föregåtts av en utredning och de som endast varit föremål för internberedning inom Regeringskansliet. Vid närmare hälften av insatserna har en utredning tillsatts. Den vanligaste formen av utredning är statliga kommittéer. Sådana har tillsatts vid beredningen av fem av de 29 insatserna. Inomdepartementala utredningar och myndighetsutredningar förekommer i tre insatser vardera. En insats har utarbetats som ett regionalt pilotprojekt och i ett fall har initiativet kommit utifrån. Hur ofta de olika utredningsformerna använts framgår av figur 1. Att betänkandet har skickats på remiss har förekommit i närmare en tredjedel av insatserna.

Figur 1. Utredningsformer i de 29 insatserna, procent av samtliga insatser.

De politikområden som framför allt är representerade i olika arbets- och referensgrupper kan inordnas under det tidigare arbetsmarknadsdepartementet samt utbildnings-, närings-, finans och socialdepartementet. Av naturliga skäl är det arbetsmarknadspolitiken som dominerar. Så gott som samtliga insatser har på något sätt beretts inom ramen för detta politikområde. Vart och ett av de andra politikområdena är representerade i en femtedel av insatserna. Regionalpolitiken kommer in i två insatser. I de fall beredningsarbetet har bedrivits i form av en utredning har samordning skett mellan i genomsnitt tre olika politikområden.

Den grupp av insatser som har föregåtts av en utredning förefaller således ha utretts mer grundligt och den formella samordningen mellan olika politikområden framkommer tydligare. Genom att en utredning tillsätts öppnas även möjligheter för externa aktörer att delta i beredningsprocessen, vilket möjligen kan leda till ökad samordning mellan olika politikområden. De flesta av de insatser som beretts i en utredning har tillkommit under senare hälften av 1990-talet. Naturligtvis förekommer samordning även vid internberedning inom Regeringskansliet. Denna typ av samordning är emellertid inte lika öppen och därför svårare att uppmärksamma.

2.3 Samordning mellan övergripande politikmål

Den svenska regeringen har under senare år formulerat ett antal övergripande politikmål som ett sätt att samordna olika politikområden mot en

gemensam målsättning. Som exempel kan nämnas arbetslöshetsmålet som formulerades redan i regeringsförklaringen år 1996. Målet var att halvera den öppna arbetslösheten till slutet av år 2000. I budgetpropositionen för år 1999 kompletterades arbetslöshetsmålet med ett mål för sysselsättningen. Målet för sysselsättningsutvecklingen är att 80 procent av befolkningen i åldern 20 till 64 år ska vara reguljärt sysselsatta år 2004. Målet för utbildningspolitiken är att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation som präglas av utbildning av hög kvalitet och livslångt lärande för tillväxt och rättvisa. Det regionalpolitiska målet är att skapa möjligheter för tillväxt, sysselsättning och välfärd i hela Sverige. Inom socialpolitiken finns ett mål om att halvera antalet socialbidragsberoende mellan åren 1999 och 2004.

En central frågeställning är vilken betydelse dessa övergripande mål har när det gäller tillämpningen av politiken. För att undersöka detta har Statskontoret granskat vissa centrala myndigheters verksamhetsmål. Om de övergripande politikmålen har haft en reell betydelse för ökad samordning, bör ett och samma politikmål ha påverkat verksamhetsmålen inom flera olika politikområden.

Varje myndighet har av statsmakterna tilldelats ett eller flera politikområden. I tabell 3 visas vilka politikområden som respektive myndighet inordnas under.

Tabell 3. Myndigheternas fördelning på politikområden

Politikområde	Myndighet
Arbetsmarknadspolitik	AMV
Utbildningspolitik	Skolverket
Utbildningspolitik	Högskoleverket
Näringspolitik	NUTEK
Regionalpolitik	NUTEK
Handikappolitik	Socialstyrelsen
Äldrepolitik	Socialstyrelsen
Socialtjänstpolitik	Socialstyrelsen

Som tabellen ovan visar har AMV, Skolverket och Högskoleverket tilldelats ett politikområde, medan NUTEK och Socialstyrelsen har flera. För Socialstyrelsen är en stor del av myndighetens verksamhet inriktad på ett politikområde som inte tagits med i denna analys, nämligen hälso- och sjukvårdspolitik.

Varje politikområde består av flera verksamhetsmål. För att kunna jämföra politikområden med olika antal verksamhetsmål har en kvot konstruerats (se figur 2 i bilaga 2). I tabell 4 nedan visas beräkningar av kvoten. I tabellen presenteras kvoten som procentuella andelar. Den procentuella andelen ska

således ses som andelen verksamhetsmål av det totala antalet verksamhetsmål inom respektive politikområde som ligger i linje med de övergripande politikmålen.

Tabell 4. *Andelen verksamhetsmål som svarar mot respektive politikmål i förhållande till antalet verksamhetsmål inom politikområdet, procent.*

Politikområde	Övergripande mål				
	Arbetslöshetsmål: Halverad öppen arbetslöshet år 2000	Sysselsättningsmål: 80 % av befolkningen i åldern 20–64 år ska vara reguljärt sysselsatta år 2004	Regionalpolitiskt mål: Skapa möjligheter för tillväxt, sysselsättning och välfärd i hela Sverige	Utbildningsmål: Livslångt lärande	Socialpolitiskt mål: Halvera antalet socialbidragsberoende mellan åren 1999 och 2004
Arbetsmarknadspolitik	50	75	25	13	25
Näringspolitik	50	75	100	0	0
Regionalpolitik	40	60	60	0	0
Utbildningspolitik	9	9	9	55	0
Handikapp- och äldrepolitik	0	0	0	0	0
Socialtjänstpolitik	0	0	0	0	71

Inom politikområdet arbetsmarknadspolitik finns åtta verksamhetsmål. Samtliga åtta mål gäller AMV, som är den enda undersökta myndigheten inom detta politikområde. Av dessa åtta verksamhetsmål bedöms fyra ha en direkt påverkan på arbetslöshetsmålet, det vill säga 50 procent av verksamhetsmålen inom politikområdet svarar mot arbetslöshetsmålet. På motsvarande sätt har Statskontoret bedömt att sex av de åtta verksamhetsmål (75 procent) som finns inom politikområdet arbetsmarknadspolitik kan ha en direkt påverkan på sysselsättningsmålet. Det regionalpolitiska målet kan spåras i två av verksamhetsmålen (25 procent) inom detta politikområde.

Resultaten i tabellen ovan visar på en hög grad av specialisering. Myndigheternas verksamhetsmål för politikområdena arbetsmarknads-, närings- och regionalpolitik ligger relativt väl i linje med de övergripande arbetslöshets-, sysselsättnings- och regionalpolitiska målen. Ungefär hälften av verksamhetsmålen inom dessa politikområden svarar mot de tre övergripande politikmålen. Verksamhetsmålen inom det utbildningspolitiska området ligger också i linje med dessa tre övergripande mål, men inte i samma utsträck-

ning. När det gäller det övergripande utbildningsmålet är det i princip endast inom utbildningspolitiken som det finns verksamhetsmål som svarar mot detta.

Det socialpolitiska målet om minskat socialbidragsberoende får i stort sett endast genomslag inom politikområdet socialtjänstpolitik. När det gäller socialtjänstpolitiken svarar inte verksamhetsmålen mot något av de andra övergripande politikmålen. Minst överensstämmelse finns det dock mellan handikapp- och äldrepolitiken och övriga politikområden. Dessa verksamhetsmål kan inte kopplas till något av de uppställda övergripande politikmålen.

Analysen visar således att samordningen är relativt god när det gäller de för sysselsättningspolitiken mest centrala politikområdena arbetsmarknads-, närings- och regionalpolitik. Utanför dessa politikområden är dock samordningen betydligt sämre.

2.4 Sammanfattning

En grundtanke med EU:s sysselsättningsstrategi är att det krävs insatser inom flera politikområden för att uppnå målet med full sysselsättning. När det gäller den formella samverkan i Regeringskansliets beredningsarbete förefaller samordningen mellan olika politikområden vara relativt god. I detta avseende ligger den svenska politiken således i linje med EU:s riktlinjer. Denna bild nyanseras dock om man beaktar myndigheternas verksamhetsmål. Statskontorets analys visar att verksamhetsmålen inom politikområdena arbetsmarknads-, närings- och regionalpolitik ligger relativt väl i linje med de övergripande politikmålen. Inom andra politikområden, som rör utbildning, socialtjänst samt handikappade och äldre, svarar däremot inte verksamhetsmålen särskilt väl mot de mest centrala övergripande politikmålen.

3 Arbetsmarknadens parter och andra aktörer

I uppdraget ingår att belysa vilken roll arbetsmarknadens parter och andra aktörer har i den svenska sysselsättningspolitiken. I detta avsnitt görs först en genomgång av EU:s riktlinjer. Därefter undersöks vilken roll arbetsmarknadens parter och andra aktörer har haft i beredningsarbetet av de utvalda sysselsättningspolitiska insatserna. I avsnittet görs även en genomgång av ett antal utvärderingar av samverkan mellan olika aktörer i insatserna. Avslutningsvis beskrivs olika former för samverkan, där parterna ofta är representerade, samt utvärderingar av dessa.

3.1 EU:s riktlinjer för sysselsättning

I EU:s riktlinjer finns det uttalade rekommendationer om vilken roll arbetsmarknadens parter och andra aktörer bör ha i sysselsättningspolitiken. Arbetsmarknadens parter har successivt fått en mer framträdande position i riktlinjerna, både när det gäller arbetet med att utforma riktlinjerna och genomförandet av sysselsättningsstrategin på nationell nivå.

I de första riktlinjerna för år 1998 uttalades att arbetsmarknadens parter skulle föra en intensiv dialog med olika EU-institutioner och delta på alla stadier för att genomföra riktlinjerna i den egna nationen. Arbetsmarknadens parter uppmanades även att sluta avtal om ökade möjligheter till utbildning och stödja livslångt lärande. Vidare tryckte man på att parterna skulle förhandla fram avtal som syftade till att modernisera arbetsorganisationen och att hjälpa till att påskynda processen för att göra det möjligt att förena yrkesliv och familjeliv.

I senare riktlinjer finns dessa utgångspunkter fortfarande kvar, men de har vidareutvecklats för varje år. I riktlinjerna för år 2001 uppges att arbetsmarknadens parter även ska utforma en egen process för genomförandet av de riktlinjer som berör dem, utarbeta lämpliga indikatorer och statistiska databaser för att utvärdera resultaten samt återrapportera resultaten till EU. Vid behov ska de även medverka till att utveckla riktlinjer för aktivt åldrande, motverka svart arbete och medverka till att skapa arbetstillfällen på lokal nivå. Även inom jämställdhetspolitiken har parternas roll betonats mer.

När det gäller regionala och lokala aktörer är riktlinjerna relativt vaga. Dessa aktörer diskuteras egentligen inte förrän i riktlinjerna år 2001. Där uttrycks att alla regionala och lokala aktörer måste göras delaktiga i genomförandet av sysselsättningsstrategin. Detta ska ske bland annat genom att medlemsstaterna ska uppmantra regionala och lokala myndigheter att utveckla strategier för sysselsättningen.

3.2 Beredning av sysselsättningspolitik

I Sverige brukar det framhållas att arbetsmarknadens parter har en relativt framskjuten position i sysselsättningspolitiken. Här beskrivs vilken roll arbetsmarknadens parter och andra aktörer har i beredningsprocessen och hur det är tänkt att de ska delta i genomförandet av olika sysselsättningspolitiska insatser.

Arbetsmarknadens parter

Som framgår av tabell 5 (bilaga 3) involveras arbetsmarknadens parter på något sätt i de flesta insatser. I knappt hälften av insatserna finns parterna med i beredningsprocessen. Vanligen ingår de då i en referensgrupp eller utgör remissinstans. I ett fall har de även suttit med i en kommitté.

Av insatsernas förarbeten framgår också att arbetsmarknadens parter oftast ska finnas med i genomförandet. I över hälften av insatserna ska någon form av samverkan ske med åtminstone en av arbetsmarknadens parter. Vilken roll parterna ska ha förefaller dock variera mellan olika insatser. De ska exempelvis fungera som anordnare av en insats, lämna synpunkter på genomförandet eller ingå i mer fasta samverkansformer, som regionala partnerskap och regionala kompetensråd. Värt att notera är att det är vanligare att enbart arbetstagarparterna ska vara med i genomförandet. Detta kan delvis förklaras av att flera av insatserna är utformade så att de lokala fackföreningarna måste ge sitt godkännande innan ett visst stöd kan utgå.

Regionala och lokala aktörer

Samtliga insatser som har granskats är nationella, men ansvaret för genomförandet ligger på den regionala och lokala nivån. Detta innebär att samverkan även måste beaktas ur ett regionalt och lokalt perspektiv. I tabell 6 (bilaga 3) presenteras samanställningen av de aktörer som funnits med vid beredningen av insatserna, på vilket sätt de deltagit i beredningsprocessen samt vilken roll de ska ha i genomförandet.

När det gäller beredningsarbetet är det främst aktörer på central nivå som medverkar. I en fjärdedel av de granskade insatserna redovisas att regionala eller lokala aktörer, främst Länsstyrelser, enskilda kommuner och olika intresseorganisationer, är med i beredningsprocessen. Dessa aktörer kommer oftast in i processen som remissinstanser.

De aktörer på central nivå som medverkat i beredningsprocessen ska oftast återfinnas även i det planerade genomförandet, men då genom sina regionala och lokala organisationer. Vilka aktörer som anses vara lämpliga samver-

kanspartners avgörs framför allt av insatsens innehåll och mål. Vanligen är det tänkt att länsarbetsnämnd och arbetsförmedling ska finnas med. Vidare är intentionen att enskilda kommuner, arbetsmarknadens parter, näringsliv och olika intresseorganisationer ofta ska medverka i genomförandet.

3.3 Kartläggning av utvärderingar

För att ta reda på hur samverkan mellan olika aktörer har fungerat har Statskontoret granskat närmare 70 utvärderingar av de utvalda sysselsättningspolitiska insatserna. I 28 utvärderingar har samverkan mellan olika aktörer på något sätt studerats. Vilka dessa utvärderingar är framgår av tabell 7.

De utvärderingar som har berört samverkansaspekten är ojämnt fördelade mellan insatserna. I vissa insatser har samverkan belysts genom flera utvärderingar, medan denna aspekt saknas helt i andra. Endast en tredjedel av alla insatser har utvärderats med avseende på samverkan mellan olika aktörer. De insatser som oftast utvärderats är arbetsmarknadsutbildning, utvecklingsgarantin för ungdomar och strukturfondsprogrammen.

Majoriteten av utvärderingarna är processutvärderingar. Samverkan har oftast undersökts genom intervjuer eller enkäter riktade till olika aktörer, där dessa tillfrågats om hur de har upplevt att samverkan har fungerat. I något enstaka fall har man försökt att göra kopplingar mellan samverkan och effekterna för individen i insatsen. Dessa utvärderingar utgör dock inte effektutvärderingar i vetenskaplig bemärkelse, utan bygger snarare på ett logiskt resonemang om att samverkan kan ha haft betydelse för resultatet. I och med att samverkansaspekten endast har utvärderats utifrån subjektiva uppfattningar går det inte att uttala sig om huruvida samverkan har lett till ett bättre eller sämre resultat i förhållande till det huvudsakliga målet med insatsen.

Tabell 7. Utvärderingar av samverkan mellan olika aktörer i insatserna.

Sysselsättningspolitiska insatser	Utvärdering	Bedömning av samverkan
Anställningsstöd	Lundin (IFAU, 2000)	+
Arbetslivsutveckling	Hallström (EFA, 1995)	+/-
	AMS (1996)	+
	Statskontoret (1997)	0
Arbetsmarknadsutbildning	AMS (1995)	-
	RRV (1999)	+
	Ds 2000:38	+/-
Datortek	AMV och Svenska kommunförbundet (1998)	+
	Statskontoret (2001a)	+
Kommunala Ungdomsprogrammet (KUP)	Ungdomsstyrelsen (1996)	+/-
	Ungdomsstyrelsen (1997)	0
Kunskapslyftet	Wass (2000)	+/-
	Statskontoret (1998)	+
Kvalificerad yrkesutbildning Mål 3 95-99	SOU 1999:119	+
	Svensson (1997)	+/-
	Malmgren (1998/99)	0
	AMS (1998)	+
Växtkraft Mål 4	Andersson (1998)	0
	Johansson (1997)	+
IT-satsningen/SwIT	Berger (1999)	+
	Martinsson (IFAU, 1999)	+/-
	Martinsson (IFAU, 2000)	0
Utvecklingsgaranti för ungdomar (UVG)	Johansson (IFAU, 2000)	+
	Statskontoret (1998)	+
	Ungdomsstyrelsen (1999)	+
	Svenska kommunförbundet (1999)	+
UVG/KUP	Ungdomsstyrelsen (2000)	+/-
	Statskontoret (2001b)	+
Summa	28	

+ = Samverkan har uppfattats positivt

- = Samverkan har uppfattats negativt

0 = Samverkan har diskuterats, men aktörernas uppfattningar har ej mätts eller redovisats

Statskontoret har gjort en sammanfattande bedömning av hur aktörerna har uppfattat att samverkan har fungerat i de olika insatserna. Den allmänna bilden av utvärderingarna är att samverkan övervägande har uppfattats som något positivt. De mest positiva attityderna framkommer i de utvärderingar som belyser samverkan enbart mellan offentliga aktörer. I flera fall trycker utredarna särskilt på att samverkan mellan de offentliga aktörerna sannolikt är en grundförutsättning för god måluppfyllelse. De viktigaste offentliga

aktörerna är länsarbetsnämnder, arbetsförmedlingar samt kommuner. Drygt en tredjedel av utvärderingarna har granskat samverkan enbart mellan dessa aktörer. Påpekas bör dock att de offentliga aktörerna finns med som en samverkanspart i samtliga granskade utvärderingar.

Arbetsmarknadens parter

I två tredjedelar av utvärderingarna har samverkan med arbetsmarknadens parter undersökts. Utvärderingar där både arbetsgivar- och arbetstagersidan är representerade har framför allt gjorts när det gäller strukturfundsprogrammen Växtkraft Mål 4 och Mål 3. I övriga åtgärder är det i allmänhet endast samverkan med någon av parterna som har uppmärksammats.

Utvärderingar där arbetsmarknadens parter finns med redovisar övervägande positiva uppfattningar om hur samverkan har fungerat. Det framkommer dock fler negativa synpunkter i dessa utvärderingar jämfört med utvärderingar där enbart offentliga aktör förekommer. De negativa synpunkter som uppmärksammas handlar om att parterna upplever att de har bristande inflytande och att rollfördelningen är oklar. Ett exempel på detta är resultaten av utvärderingarna av Mål 3. Den allmänna uppfattningen var att de regionala beslutskommittéerna fungerade bra. Svenska arbetsgivarförbundet (SAF) och andra medverkande näringslivsanknutna organisationer ansåg dock att arbetet hade bedrivits alldeles för byråkratiskt och att näringslivets synpunkter inte i tillräcklig omfattning togs tillvara. Under den senare delen av programperioden valde SAF och Företagarnas riksorganisation (FR) att dra sig ur samverkansarbetet (Svensson, 1997 och Malmgren, 1999).

Regionala och lokala aktörer

De regionala aktörer som förekommer i utvärderingarna utgörs oftast av företrädare för länsarbetsnämnden (LAN). I några enstaka fall förekommer även enskilda högskolor samt landstinget. LAN finns med i en fjärdedel av utvärderingarna. Det framkommer både positiva och negativa uppfattningar om hur samarbetet med LAN har fungerat. När det gäller utvecklingsgarantin för ungdomar (UVG) uppges exempelvis att samarbetet mellan LAN och kommunerna har fungerat bra (Ungdomsstyrelsen, 2001). Däremot konstateras i en utvärdering av arbetsmarknadsutbildningen att omfattande delegering av utbildningsansvaret resulterat i samordningsproblem mellan och inom olika län (AMS, 1995). Vissa negativa synpunkter från LAN:s håll rörande samarbetet med projektledarna i IT-satsningen/SwIT framkommer också i en utvärdering. Projektledarna har dock uppfattat att samarbetet med LAN har fungerat bra (IFAU, 1999).

På lokal nivå finns framför allt två viktiga aktörer, arbetsförmedlingen och kommunen. Dessa förekommer i över hälften av utvärderingarna. Med vissa undantag framkommer mestadels positiva omdömen när arbetsförmedlingen och kommunen har medverkat. I några utvärderingar finns även näringslivet representerade, mestadels genom enskilda arbetsgivare. Dessa uppfattar också att samverkan i huvudsak har fungerat bra.

När det gäller lokal samverkan har Svenska kommunförbundet under det senaste året arbetat med att ta fram lokala handlingsplaner inom vissa kommuner. Handlingsplanerna har utarbetats utifrån EU:s sysselsättningsstrategi och syftar till att samla olika lokala aktörer för att främja sysselsättningen. Resultat från försöken med dessa handlingsplaner visar att kommunerna är positivt inställda till lokal samverkan i sysselsättningsfrågor. Effekterna av denna samverkan har dock ännu inte kunnat utläsas.

Resultaten i de granskade utvärderingarna tyder sammanfattningsvis på att det finns vissa skillnader i synen på hur samverkan har fungerat mellan olika aktörsgrupper. De som är mest positiva är offentliga aktörer som har samverkat med andra offentliga aktörer. Något fler negativa synpunkter framkommer hos arbetsmarknadens parter. Utifrån de granskade utvärderingarna är det svårt att dra slutsatser om varför synen på samverkan till viss del går isär. Sannolikt är det dock lättare att bygga upp en fungerande samverkan mellan aktörer med liknande struktur, mål och regelverk. För en liten organisation med endast ett fåtal anställda kan deltagande i olika samverkansorgan innebära att en stor del av deras resurser förbrukas. De aktiviteter som bäst svarar mot medlemmarnas intresse kommer då i stället att prioriteras.

3.4 Samverkansformer

Inom svensk sysselsättningspolitik finns flera olika samverkansorgan, där arbetsmarknadens parter och andra aktörer finns representerade. Nedan följer en beskrivning av några former för samverkan inom sysselsättningspolitiken samt en redogörelse för utvärderingar av dessa.

Regionala kompetensråd

De regionala kompetensråden inrättades år 1998. Regeringen ansåg då att det fanns behov av att utveckla samverkansformer mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknadens parter på regional nivå. Syftet med kompetensråden är att identifiera områden där det finns behov av särskilda satsningar. Det kan exempelvis gälla kompetensutveckling av befintlig personal, rekryteringsåtgärder eller anpassningar av utbildningsutbudet. De regionala kompetensråden är inte institutionellt reglerade och saknar formella befogenheter. Regionala kompetensråd finns idag i alla län. Länsarbets-

nämnden eller länsstyrelsen är sammankallande. Kompetensråden består av företrädare för näringslivet, arbetsmarknadens parter och utbildningsanordnare.

De regionala kompetensråden har inte utvärderats i egentlig mening. AMS har dock genomfört en mindre enkätstudie av arbetet i kompetensråden. Där konstateras att aktörerna anser att kompetensråden utgör ett viktigt forum för samarbete. Arbetet i rådet ger ökad förståelse för de övriga aktörernas villkor och minskar risken för dubbelarbete. Kompetensråden ger ökad legitimitet åt projekt som rör kompetensutveckling. Även om ett stort antal aktörer medverkar i råden så efterfrågas en ökad medverkan från näringslivet. Brist på resurser och finansiering uppges vara ett hinder för kompetensrådets fortsatta utveckling.

Arbetsmarknadsnämnder

Arbetsmarknadsnämnder ska finnas i varje kommun. De har särskilt i uppgift att medverka till att målen för den nationella arbetsmarknadspolitiken uppnås, att skapa samsyn mellan olika aktörer på den lokala arbetsmarknaden och att bidra till att mobilisera det lokala arbetsmarknadsutbudet.

Arbetsmarknadsnämnderna är underställda länsarbetsnämnden, som också beslutar om nämndernas sammansättning. Dessa ska dock alltid bestå av företrädare för länsarbetsnämnden, arbetsförmedlingen, den eller de kommuner som berörs, det lokala näringslivet och lokala arbetstagarorganisationer. Kommunföreträdarna ska vara i majoritet. Arbetsmarknadsnämnden skulle kunna uppfattas som något av en hybrid mellan statlig och en kommunal myndighet och blir därmed även ett verktyg i försöket att samordna det nationella, det regionala och det lokala perspektivet.

Arbetsmarknadsnämnderna har granskats i ett mindre antal utvärderingar. I det fall som samverkansaspekten har belysts framkommer det att en majoritet av de tillfrågade kommunerna upplever att samverkan mellan de olika aktörerna i arbetsmarknadsnämnderna fungerar bra, men att de har litet inflytande över arbetsmarknadspolitiken.

Regionala tillväxtavtal

Arbetet med regionala tillväxtavtal påbörjades år 1998. Syftet med avtalen är att utveckla samverkan mellan regionala aktörer inom ramen för det regionala partnerskapet. På så sätt ska man uppnå bättre resultat och mer effektivt resursutnyttjande i den regionala tillväxtpolitiken. Programmen är treåriga och de första avtalen avser perioden 2000–2002. Arbetet med avtalen ska fungera som en kontinuerlig process där olika aktörer samverkar kring gemensamma mål för hur tillväxt ska skapas i den egna regionen.

De regionala partnerskapens sammansättning varierar mellan olika regioner. Statliga organ, näringslivets intresseorganisationer, kommuner och landsting har dock en central roll i samtliga partnerskap. Exempel på andra aktörer som kan ingå i partnerskapen är enskilda företag, arbetsmarknadens parter, universitet och högskola, kulturliv samt lokala utvecklingsgrupper. Idag är avtalen inne i implementeringsfasen, där de utvecklade planerna ska omsättas i handling.

Samverkan inom ramen för de regionala tillväxtavtalen har granskats i flera utvärderingar, men det finns ännu inte några utvärderingar kring de faktiska resultaten. De utvärderingar som hittills genomförts behandlar utvecklingen av tillväxtavtalen och deras innehåll. Dessa utvärderingar tyder på att man i de flesta fall har lyckats nå en regional mobilisering av aktörer, det vill säga att ett stort antal aktörer involverats i arbetet. Utvärderingarna visar att det finns klara skillnader mellan olika aktörsgruppers engagemang i arbetet. Den allmänna bilden är att de offentliga aktörerna varit dominerande i avtalsarbetet.

Sysselsättningspakter

År 1996 inrättade EU-kommissionen sysselsättningspakter. Kommissionen ville i och med detta initiativ koncentrera satsningarna i mindre geografiska områden, intensifiera arbetet med partnerskap och utveckla nya modeller och sätt att arbeta. Tanken var att arbetet skulle inkludera aktörer på alla nivåer. Initiativen ska komma nerifrån. Även de arbetslösa ska få möjlighet att påverka och aktivt delta som aktörer.

I Sverige finns sex paktområden som har valts ut av den svenska regeringen: Öresundsregionen, Jämtland, Värmland, Strömstad, Kalmar och Stockholms stad. Sysselsättningspakterna kan exempelvis bestå av länsstyrelsen, landstinget, kommuner, ALMI Företagspartner AB, näringslivsorganisationer, fackliga organisationer, bygderåd och hyresgästföreningar.

Sysselsättningspakterna ska utvärderas regionalt. Eftersom detta arbete pågår för närvarande, finns det få resultat att tillgå. Statskontoret har endast tagit del av två utvärderingar. De visar sammantaget att processen och samarbetet i huvudsak fungerat bra. Det råder dock vissa oklarheter kring vilka aktörer som ska ingå för att pakterna ska bli effektiva när det gäller att främja sysselsättningen.

3.5 Sammanfattning

I EU:s riktlinjer har arbetsmarknadens parter och deras roll i sysselsättningspolitiken framhävts allt mer under senare år. Bland annat uttalas att parterna bör delta aktivt i alla delar av genomförandet av riktlinjerna. Av Statskonto-

rets analys av de sysselsättningspolitiska insatserna framgår att arbetsmarknadens parter ofta är delaktiga i beredningsarbetet. De ska i de flesta fall även delta i genomförandet av insatserna. De olika samverkansorgan som byggts upp under senare år, exempelvis regionala kompetensråd och regionala partnerskap, har dessutom skapat formella möjligheter för parterna att vara delaktiga i genomförandet av sysselsättningspolitiken. I detta avseende sammanfaller således de politiska intentionerna med EU:s riktlinjer.

I genomgången av utvärderingarna har det emellertid funnits tecken på att företrädare för arbetsmarknadens parter upplevt bristande inflytande i genomförandet. För att klargöra vilket faktiskt inflytande parterna har över den genomförda politiken och på vilket sätt deras medverkan påverkar resultaten är det därför angeläget att de olika samverkansformerna utvärderas. Ett generellt problem med utvärderingar av samverkan i sysselsättningspolitiken är att det saknas studier som belyser sambandet mellan samverkan och effekterna av insatserna.

4 Synpunkter på samordning

Statskontoret har genomfört ett antal intervjuer med företrädare för olika departement, myndigheter och arbetsmarknadens parter. I detta avsnitt beskrivs dessa personers åsikter om EU:s sysselsättningsstrategi samt hur de uppfattar att samordningen mellan olika politikområden och aktörer fungerar.

4.1 Departementsperspektivet

EU:s sysselsättningsstrategi

Något som har framkommit tydligt under Statskontorets intervjuer med företrädare för olika departement är att det inte råder någon enhetlig uppfattning om EU:s sysselsättningsstrategi och det svenska arbetet kring denna inom Regeringskansliet.

De flesta departementstjänstemän anser att strategin är relativt okänd utanför den grupp av personer som direkt arbetar med den. Samtidigt framhåller en mindre andel att EU:s sysselsättningsstrategi har hög prioritet och är väl känd inom Regeringskansliet, särskilt efter det svenska ordförandeskapet.

När det gäller den nationella handlingsplanen anser samtliga intervjuade departementstjänstemän att denna inte är ett policydokument i egentlig mening, utan istället utgör en redovisning av den svenska sysselsättningspolitiken. Handlingsplanen uppfattas av ett mindre antal tjänstemän som lättillgänglig och välkänd bland myndigheter och arbetsförmedlingar. Enligt dessa tjänstemän är det myndigheternas uppgift att sprida handlingsplanen och göra denna känd.

Den allmänna uppfattningen är att arbetet med de nationella handlingsplanerna är värdefullt eftersom det bidrar till en tydligare helhetssyn inom sysselsättningspolitiken. Företrädare för olika politikområden får genom detta arbete möjlighet att samarbeta på ett sätt som inte sker utanför arbetet med EU:s sysselsättningsstrategi. Ett problem som uppmärksammas är dock att vissa politikområden lyfts in för sent i processen.

Ett stort antal av tjänstemännen framhåller att strategin är bra eftersom jämförelse med andra länder alltid är nyttig. De menar att Sverige därigenom kan dela med sig av sina erfarenheter till andra länder och även själva inse att vi har mycket som kan förbättras i vår sysselsättningspolitik. Ett mindre antal tjänstemän ger dock uttryck för att strategin inte har något direkt värde för Sverige och att vi inte har så mycket att lära av de övriga medlemsstater-

na. Dessa tjänstemän anser inte att strategin bör ges så stort utrymme i det dagliga arbetet inom Regeringskansliet.

Att uppfattningen om strategins påverkan på utformningen av den svenska sysselsättningspolitiken är splittrad inom Regeringskansliet är tydligt. Enligt ett fåtal intervjuade tjänstemän har strategin under senare år kommit att bli mer prioriterad av handläggarna, till och med i sådan utsträckning att det har gett avtryck i propositionsskrivandet. Andra tjänstemän menar att strategin inte har påverkat utformandet av den svenska politiken nämnvärt och att det som har skett inom svensk politik har skett oberoende av EU:s sysselsättningsstrategi. Dessa tjänstemän menar att den svenska politiken sedan länge ligger väl i linje med EU:s sysselsättningsstrategi.

När det gäller de rekommendationer Sverige varje år mottar från EU, anser vissa tjänstemän att dessa har politisk tyngd, är prioriterade och värda att ta på allvar. Andra menar att rekommendationerna saknar substans. Arbetet med att bemöta dessa anses visserligen vara prioriterat, men inte i sådan utsträckning att det påverkar den förda politiken. Att jämställdhets- och integrationsfrågorna exempelvis på ett tydligare sätt har börjat lyftas fram, är inte kopplat till EU:s rekommendationer, utan är något som har skett oberoende av EU.

Samordning mellan politikområden och aktörer

Det svenska systemet för beslutsfattande är till skillnad från många andra europeiska system uppbyggt så att arbetsmarknads-, utbildnings- och socialpolitik handläggs vid separata departement. Det finns därför anledning att särskilt uppmärksamma den politiska samordningen inom det svenska Regeringskansliet.

De intervjuade departementstjänstemännen har olika uppfattningar om hur samordningen mellan olika politikområden och aktörer fungerar inom Regeringskansliet när det gäller sysselsättningspolitik. De tydligaste skillnaderna går mellan de olika departementen, men vi har även uppmärksammat skillnader inom ett och samma departement. De flesta framhåller att både den formella och informella samverkan inom Regeringskansliet fungerar bra och att det alltid har varit så. Några lyfter fram exempel på bristande samordning mellan de departement som mest berörs av sysselsättningsstrategin, det vill säga Närings-, Utbildnings- och Finansdepartementet samt mellan olika enheter inom de nämnda departementen. I de fall samordningsproblem har uppmärksamrats uppges att dessa främst bottnar i att det inte finns tillräckligt med tid för att knyta och upprätthålla goda kontakter. Det finns även vissa kulturella barriärer mellan de olika departementen.

Majoriteten av de intervjuade tjänstemännen framhåller att samordningen inom Regeringskansliet har förbättrats under de senaste åren. Intervju-personerna menar dock att detta inte har med strategin att göra. Däremot gör flera personer kopplingar mellan EU:s strategi och en förstärkt samordning mellan tjänstemän som särskilt arbetar med EU-frågor. EU:s strategi har också medverkat till en bättre allmänkänedom om EU inom Regeringskansliet.

4.2 Myndighetsperspektivet

EU:s sysselsättningsstrategi

Den allmänna bilden är att EU:s sysselsättningsstrategi inte är särskilt känd bland tjänstemän på de berörda myndigheterna. De som arbetar med EU-frågor känner naturligtvis väl till den, men i övrigt är strategin relativt okänd. På ESF-rådet är situationen en annan, eftersom myndighetens verksamhet till stor del har utformats efter strategin.

Även om alla myndighetstjänstemän som ingått i intervjustudien på ett eller annat sätt har reflekterat över EU:s sysselsättningsstrategi, menar de flesta att strategin inte har haft någon reell betydelse för deras arbete. Tjänstemännen anser därtill inte att de har någon skyldighet att arbeta utifrån strategin, eftersom regeringen inte har ställt några uttalade krav på myndigheterna i detta avseende. De anser inte heller att det tillräckligt klart framgår vad strategin kan tillföra deras verksamhet och på vilket sätt den berör dem i deras arbete.

Samordning mellan politikområden och aktörer

Samordningen mellan myndigheterna och Regeringskansliet fungerar i allmänhet bra. Något som går att utläsa i myndighetstjänstemännens kommentarer kring kontakten med Regeringskansliet är dock att det finns en tydlig gräns mellan olika politikområden och att detta avspeglas i myndigheternas kontakter med departementen. Även om myndigheterna har goda kontakter med de enheter inom Regeringskansliet som ansvarar för deras verksamhet är kontakterna med andra enheter på samma departement eller på något närliggande departement bristfälliga. Ett stort antal av de intervjuade tjänstemännen efterfrågar en bättre kontakt med flera enheter inom Regeringskansliet. De upplever även att det finns stora avstånd mellan olika enheter och departement inom Regeringskansliet och att detta ger upphov till vissa problem.

Även om det finns vissa etablerade kontakter mellan de olika myndigheterna har det visat sig att samverkan med myndigheter utanför det egna politikområdet är relativt begränsad. De intervjuade tjänstemännen har inte uppfattat att det finns något uttalat mål om gränsöverskridande arbete mellan olika myndigheter. ESF-rådet arbetar visserligen med frågor som tangerar flera olika områden och har därför också kontakt med aktörer från flera politikområden. För andra myndigheter, såsom AMV, är emellertid inte kopplingen till andra politikområden lika självklar. Myndighetens uppdrag är begränsat till arbetsmarknadsfrågor.

Myndigheterna samverkar även med arbetsmarknadens parter. Denna samverkan anses i de flesta fall vara viktig, även om det från flera tjänstemän påpekas att samarbetet med parterna inte bör vara allt för omfattande. Samverkan med arbetsmarknadens parter ser olika ut på myndigheterna. ESF-rådet har exempelvis omfattande kontakter med parterna. De flesta myndighetstjänstemän anser dock inte att arbetsmarknadens parter har något reellt inflytande över myndighetens verksamhet.

4.3 Arbetsmarknadens parters perspektiv

EU:s sysselsättningsstrategi

När det gäller arbetet med EU:s sysselsättningsstrategi är det tydligt att vissa parter prioriterar den egna sysselsättningspolitiska processen gentemot kommissionen. Denna process kan exempelvis innebära arbete i olika europeiska sammanslutningar för arbetsmarknadens parter och vissa EU-organ. Generellt framkommer dock att parterna, med vissa undantag, i övrigt inte har kommit särskilt långt i den egna processen när det gäller att utarbeta indikatorer och statistiska databaser för att utvärdera resultaten samt återrapportera dessa till EU.

Det framkommer att strategin är relativt okänd utanför den grupp av personer som arbetar direkt med den. En förklaring till detta anses vara att arbetet med strategin sällan bedrivs integrerat med de nationella frågorna inom organisationerna. Att det på vissa håll finns ett visst ointresse för strategin bottnar enligt en företrädare för arbetsgivarsidan i att de tycker sig märka att strategin inte ger några resultat eller har någon tyngd. Generellt framkommer dock att arbetsmarknadens parter är de som är mest positivt inställda till EU:s sysselsättningsstrategi.

Vissa parter är av den åsikten att regeringen tar sitt fulla ansvar och lyfter in parterna i politiken. I motsats till detta framhåller en annan intervjukälla att parternas deltagande i processen endast är ett spel för gallerierna, att parterna får vara med på pappret, men att det inte är lika vanligt att de verkligen är med och påverkar. Den allmänna uppfattningen är dock att EU:s sysselsätt-

ningsstrategi inte har förändrat parternas inflytande över sysselsättningspolitiken.

De intervjuade företrädarna för arbetsmarknadens parter har i de allra flesta fall påpekat att regeringen borde ta arbetet med att utforma de nationella handlingsplanerna på större allvar. Eftersom arbetet med handlingsplanerna kräver stora arbetsinsatser från parterna, förordar dessa att handlingsplanerna utformas med längre intervall. Flera parter har även påpekat att strategin i sig borde göras mindre abstrakt och mer lättillgänglig. De efterfrågar också mer omfattande information från regeringens håll.

De flesta parter framhåller att EU:s sysselsättningsstrategi inte nämnvärt har påverkat utformningen av den svenska politiken. Den allmänna uppfattningen är att det som har skett i Sverige under de senaste fem åren skulle ha skett även om inte EU:s sysselsättningsstrategi hade upprättats. Strategin anses dock ha flera fördelar. Som ett resultat av arbetet med strategin har arbetsmarknadens parter, efter en period av bristande partssamverkan, återigen satt sig ner och diskuterat vid samma bord. Strategin anses även ha medfört att fler politikområden har kommit att samordnas i sysselsättningsfrågan. Exempelvis uppges den ha bidragit till bättre samverkan mellan olika enheter och politikområden inom den egna organisationen.

De flesta intervjuade parterna anser att det är positivt att kommissionen varje år lyfter fram svagheter i den svenska politiken. Ett fåtal av de intervjuade företrädarna för arbetsmarknadens parter har framhållit att regeringen har tagit dessa rekommendationer på allvar. Det stora flertalet anser dock att regeringen inte har tagit tillräcklig hänsyn till rekommendationerna. Detta gäller särskilt jämställdhetsfrågorna.

Samordning mellan politikområden och aktörer

Samordningen mellan arbetsmarknadens parter och regeringen fungerar i de allra flesta fall bra, även om flera parter har påpekat att de skulle önska att kontakterna med Regeringskansliet både var mer omfattande och regelbundna. De flesta av de intervjuade parterna intygar att det finns en klyfta mellan olika departement som berörs av sysselsättningsfrågan och att detta i sin tur försämrar politikens funktionssätt. När det gäller samordningen med olika myndigheter har arbetsmarknadens parter främst kontakt med ESF-rådet och AMV. I AMV finns arbetstagarorganisationerna representerade både i styrelsen och i den rådgivande nämnden. Det uppges att denna samordning fungerar bra. Vissa arbetstagarorganisationer upplever dock att de samspelet mellan ges olika stora påverkansmöjligheter.

Inrättandet av EU:s sysselsättningsstrategi upplevs ha skapat förutsättningar för ökad svensk partssamverkan. Samordning mellan parterna sker idag

främst i de av Regeringskansliet anordnade partssamråden. LO, SACO och TCO har dessutom ett gemensamt kontor i Bryssel där de arbetar med sysselsättningsfrågor. Trots att Svenskt näringsliv visar intresse för EU:s sysselsättningsstrategi och arbetet med de nationella handlingsplanerna, är arbetstagarorganisationernas allmänna uppfattning att samordningen med arbetsgivarsidan fungerar bättre på lokal och regional nivå än på central nivå.

4.4 Sammanfattning

Det råder inte någon enhetlig uppfattning om EU:s sysselsättningsstrategi bland de intervjuade företrädarna för de olika departementen, myndigheterna och arbetsmarknadens parter. Den allmänna uppfattningen är dock att EU:s sysselsättningsstrategi inte har påverkat den svenska politiken nämnvärt och att strategin är relativt okänd utanför den grupp av personer som direkt arbetar med den. En anledning till att strategin inte har haft så stort inflytande uppges vara att den svenska sysselsättningspolitiken redan ligger i linje med EU:s sysselsättningsstrategi.

EU:s sysselsättningsstrategi kan enligt vissa departementstjänstemän bidra till att förbättra den svenska sysselsättningspolitiken, andra anser inte att vi har så mycket att lära av de övriga medlemsstaterna. Departementstjänstemännen anser i stort att arbetet med de nationella handlingsplanerna fungerar bra, men att vissa politikområden lyfts in för sent i processen. Departementstjänstemännens uppfattning är även splittrad när det gäller EU:s rekommendationer till Sverige. Vissa menar att dessa är prioriterade och bör tas på allvar, medan andra hävdar att rekommendationerna saknar substans. Den allmänna bilden är att samordningen inom Regeringskansliet fungerar bra. Flera tjänstemän vittnar dock om brister när det gäller samordningen mellan och inom de olika departementen.

Myndighetsföreträdarna påpekar att strategin inte är särskilt känd på de berörda myndigheterna eftersom regeringen inte har ställt några uttalade krav på att myndigheterna ska agera utifrån denna. Samordningen mellan myndigheterna och Regeringskansliet anses i stort sett fungera bra. Flera myndighetstjänstemän påpekar dock att det finns en tydlig gräns mellan olika politikområden och att detta avspeglas i myndigheternas kontakter med departementen. Enligt myndighetstjänstemännen är även samordningen med myndigheter utanför det egna politikområdet relativt begränsad. Detta kan enligt vissa förklaras av att tjänstemännen inte har uppfattat något uttalat mål om gränsöverskridande arbete mellan politikområdena.

Den allmänna uppfattningen bland arbetsmarknadens parter är att EU:s sysselsättningsstrategi inte har förändrat parternas påverkansmöjligheter i sysselsättningspolitiken, men att den har bidragit till att parterna återigen har

kommit att samtala med varandra. Flera parter har påpekat att regeringen borde ta arbetet med den nationella handlingsplanen på större allvar och öka ansträngningarna för att göra strategin känd. Många anser även att regeringen inte har tagit tillräcklig hänsyn till EU:s rekommendationer till Sverige. Samordningen mellan arbetsmarknadens parter och Regeringskansliet fungerar i allmänhet bra. Fler vittnar dock om att det finns en klyfta mellan de olika departementen som berörs av sysselsättningsfrågorna.

5 Balansen mellan de fyra pelarna

Enligt uppdraget ska Statskontoret genomföra en analys av den förda politiken i Sverige och relatera denna till de fyra pelarna i EU:s sysselsättningsstrategi. Medlemsstaterna ska enligt riktlinjerna för år 2001 ”ta vederbörlig hänsyn till alla fyra pelarna och till de övergripande målen genom att fastställa sina prioriteringar på ett balanserat sätt, med beaktande av riktlinjernas integrerande karaktär och lika värde.” För att belysa huruvida den svenska sysselsättningspolitiken är balanserad i förhållande till de fyra pelarna görs i detta avsnitt en analys av hur de utvalda myndigheternas verksamhetsmål svarar mot riktlinjerna under de fyra pelarna i EU:s sysselsättningsstrategi. Vidare undersöks var tonvikten ligger i Sveriges nationella handlingsplan för år 2001. Slutligen görs en genomgång av de landsspecifika rekommendationer som EU-kommissionen ställt till Sverige.

5.1 Sambandet mellan myndigheternas verksamhetsmål och EU:s riktlinjer

Den svenska förvaltningen styrs bland annat av verksamhetsmål till självständiga myndigheter. En analys av myndigheternas verksamhetsmål kan därför visa hur regeringen omsatt sysselsättningspolitiken. Om den svenska politiken är jämt fördelad mellan de fyra pelarna borde detta återspeglas i verksamhetsmålen utformning.

Utifrån den analys som Statskontoret har gjort framkommer det att fler verksamhetsmål kan kopplas till pelare I och II än till pelare III och IV. Myndigheternas verksamhetsmål är således inte jämt fördelade mellan de fyra pelarna. Tabell 8a-d nedan visar antalet verksamhetsmål som svarar mot respektive riktlinje. Tabellen är uppdelade på var och en av de fyra pelarna. Totalt har 40 verksamhetsmål analyserats.

Tabell 8a. Antalet verksamhetsmål som svarar mot EU:s riktlinjer Pelare I – Att förbättra anställbarheten

Riktlinje	Antal verksamhetsmål
Att bekämpa ungdomsarbetslöshet och förebygga långtidsarbetslöshet	3
Att göra bidrags-, skatte-, och utbildningssystemen mer sysselsättningsfrämjande	1
Att utforma en politik för aktivt åldrande	1
Att utveckla kompetens för den nya arbetsmarknaden genom livslångt lärande	5
Att vidta aktiva åtgärder för att förbättra jobbmatchningen och för att förebygga och motverka flaskhalsar	4
Att motverka diskriminering och främja social integrering genom tillgång till anställning	4

Tabell 8b. Antalet verksamhetsmål som svarar mot EU:s riktlinjer Pelare II – Att utveckla företagandet och skapandet av arbetstillfällen

Riktlinje	Antal verksamhetsmål
Att göra det lättare att starta och driva företag	7
Att skapa nya sysselsättningsmöjligheter i det kunskapsbaserade samhället och inom tjänstesektorn	10
Att agera regionalt och lokalt för sysselsättningen	10
Att införa skattereformer som gynnar sysselsättning och utbildning	0

Tabell 8c. Antalet verksamhetsmål som svarar mot EU:s riktlinjer Pelare III – Att uppmuntra företagens och de anställdas anpassningsförmåga.

Riktlinje	Antal verksamhetsmål
Att modernisera arbetsorganisationen	1
Att stödja anpassningsförmågan inom företagen som ett inslag i det livslånga lärandet	1

Tabell 8d. *Antalet verksamhetsmål som svarar mot EU:s riktlinjer
Pelare IV – Att stärka jämställdhetspolitiken*

Riktlinje	Antal verksamhetsmål
Att integrera jämställdhetsperspektivet	0
Att motverka skillnader i sysselsättning mellan kvinnor och män	0
Att förena yrkesliv och familjeliv	5

Under de två första pelarna motsvaras nästan alla riktlinjer av flera verksamhetsmål. Pelare I syftar till att förbättra anställbarheten. Denna pelare innehåller bland annat riktlinjer om att bekämpa ungdoms- och långtidsarbetslöshet, förbättra jobbmatchning och motverka flaskhalsar. Den svenska sysselsättningspolitiken är framför allt inriktad mot dessa områden.

Alla riktlinjer kan dock inte uppnås genom verksamhetsstyrning av myndigheterna. Det gäller exempelvis de som förutsätter en förändring av skattepolitiken. Att förändra skattepolitiken kräver beslut av riksdagen och kan inte åläggas en statlig myndighet. Detta visar sig också i resultaten i tabell 8a och 8b. De två riktlinjerna ”att införa skattereformer som gynnar sysselsättning och utbildning” och ”att göra bidrags-, skatte-, och utbildningssystemen mer sysselsättningsfrämjande” får i princip inget genomslag i de utvalda myndigheternas verksamhetsmål.

Det kan konstateras att antalet verksamhetsmål under respektive riktlinje i pelare III och IV är anmärkningsvärt få. De riktlinjer som handlar om att uppmuntra företagens och de anställdas anpassningsförmåga och att stärka jämställdhetspolitiken är uppenbarligen svåra att integrera i verksamhetsmålen. Av de 40 verksamhetsmål som Statskontoret undersökt svarar respektive riktlinje inom pelare III endast mot ett verksamhetsmål.

När det gäller jämställdhetspolitiken är det inte något av verksamhetsmålen som har berört riktlinjerna ”att integrera jämställdhetsperspektivet” och ”att motverka skillnader i sysselsättning mellan kvinnor och män”. I Sverige finns ambitionen att jämställdhetsarbetet ska genomsyra alla delar av politiken. Mainstreamingperspektivet verkar emellertid inte ha fått något större genomslag i myndigheternas verksamhetsmål. Under pelare IV finns det dock fem mål som svarar mot riktlinjen ”att förena yrkesliv och familjeliv”. Detta beror framför allt på Skolverkets verksamhetsmål om att stödja kvalitetsarbete och öka tillsynen i barnomsorgen.

Något som också bör påpekas är att få av de undersökta verksamhetsmålen svarar mot riktlinjen ”att utforma en politik för aktivt åldrande” under pelare I. De verksamhetsmål som undersökts inom Socialstyrelsen är i huvudsak

inriktade på vård och omsorg och refererar inte till den äldre personen som en aktiv individ.

5.2 Tyngdpunkten i den nationella handlingsplanen

Statskontoret har analyserat den nationella handlingsplanen för år 2001 med avsikt att ta reda på var regeringen valt att lägga tyngdpunkten vad gäller EU:s riktlinjer. Den metod som valts har varit att söka i dokumentet efter ett antal sökord. Sökorden har valts på ett sådant sätt att de kan sägas vara centrala under respektive pelare. Antalet träffar på respektive sökord har sedan markerats. Ord i innehållsförteckningen eller handlingsplanens bilaga har inte tagits med. Resultatet visas i tabell 9.

Tabell 9. Antal träffar för några centrala sökord inom respektive pelare.

Sökord	Antal träffar
Pelare I	
Ungdoms*	5
Långtidsarbetslöshet	2
Åtgärd (i meningen arbetsmarknadspolitisk)	12
Fattigdomsfällor	1
Aktivt åldrande	1
Livslångt lärande	10
Jobbmatchning	1
Motverka flaskhalsar	3
Invandrare	7
Handikappade	2
Pelare II	
Företag*	50
Förenkla	0
Starta och driva företag	1
Regionala utvecklingsdimensionen	0
Skattetryck	2
Skattesänkning	3
Pelare III	
Arbetsmarknadens parter	15
Flexibla arbetsformer	1
Anställningsform*	1
Pelare IV	
Jämställdhets*	15
Lika lön	0
Minska skillnaderna mellan	0
Förena yrkesliv och familjeliv	1
Barnomsorg	4

* Innebär här att sökningen är trunkerad, dvs. ordet kan vara ungdomsarbetslöshet, ungdomsätgärder, ungdomsprogram, respektive företagsexpert, företagare etc.

De slutsatser som kunde dras av analysen i föregående avsnitt verkar stämma även för de resultat som presenteras i tabell 9. Tonvikten i den svenska politiken förefaller till stor del ligga inom Pelare I. Vissa delar inom denna pelare är dock undantagna. Det gäller de delar där det talas om fattigdomsfällor och att göra bidrags- och skattesystemen mer sysselsättningsfrämjande. Även den riktlinje som behandlar aktivt åldrande verkar hamna långt ner i prioriteringslistan, vilket även framkom i granskningen av myndigheternas verksamhetsmål.

Inom Pelare II får ett mycket allmänt ord som "företag" 50 träffar. Detta är inte särskilt anmärkningsvärt eftersom ordet "företag" förekommer i alla möjliga sammanhang. Mer specifika ord och begrepp som "förenkla", "starta och driva företag" och "regionala utvecklingsdimensionen" får däremot inga eller endast en träff. Orden "skattetryck" och "skattesänkning" får två respektive tre träffar, vilket kan bero på att Sverige under år 2001 blivit rekommenderade av EU att sänka skatten på arbete, framförallt för låginkomsttagare.

Inom Pelare III och Pelare IV är bilden densamma. Mer allmänna ord som "arbetsmarknadens parter" och "jämställdhets" får många träffar, medan mer specifika och exakta ord får färre träffar. Det är dock intressant att ett ord som barnomsorg får flest träffar inom Pelare IV. Det stödjer den bild som gavs i föregående avsnitt att Sverige relativt väl klarat av att skapa möjligheter för att förena yrkesliv och familjeliv.

5.3 EU:s rekommendationer till Sverige

Rådet kan, om det anser det lämpligt, ge rekommendationer till medlemsstaterna angående den förda sysselsättningspolitiken. De rekommendationer Sverige har fått från EU har varit likartat formulerade under flera år. År 2001 fick Sverige följande tre rekommendationer:

- att öka insatserna, bland annat fastställa mål med beaktande av det nationella läget, för att minska det höga skattetrycket på arbete, framförallt för låginkomsttagare,
- att införa fler politiska åtgärder för att ytterligare anpassa stöd- och bidragssystemen så att det finns tillräckliga incitament för att arbeta,
- att övervaka och bedöma den nuvarande segregeringen inom olika yrken och sektorer på arbetsmarknaden, som ett led i de reformer för att integrera jämställdhetsperspektivet som inleddes år 1999.

De rekommendationer som Sverige under flera år har fått från EU överensstämmer med det som tidigare framkommit i detta avsnitt. Sverige är mindre

bra på att uppnå de riktlinjer som rör skattepolitik och jämställdhetspolitik. Att dessa riktlinjer inte kan läsas in särskilt väl i den svenska sysselsättningspolitiken bekräftas därmed även av de rekommendationer EU har gett Sverige.

Sverige har prioriterat en aktiv arbetsmarknadspolitik. Ofta har detta gjorts med insatser som är inriktade mot vissa grupper, exempelvis ungdomar, långtidsarbetslösa och arbetshandikappade. Ett högt skattetryck och fattigdomsfällor har varit bieffekter av ett väl utbyggt välfärdssystem.

När det gäller pelare IV, som handlar om jämställdhetspolitik, har Sverige på vissa områden kommit långt. Svenska kvinnor har en förvärvsfrekvens som är bland de högsta i världen. Detta har bland annat kunnat uppnås genom en väl utbyggd barnomsorg. Frågan om att kunna kombinera familjeliv och yrkesliv har en hög prioritet i svensk politik. Däremot visar det sig i Statskontorets analyser att jämställdhetspolitiken inte ger avtryck i myndigheternas verksamhetsmål.

5.4 Sammanfattning

Utifrån den metod som Statskontoret tillämpat framkommer sammanfattningsvis att pelare I förefaller vara bäst representerad i den svenska sysselsättningspolitiken. Detta framkommer både av myndigheternas verksamhetsmål samt av Sveriges nationella handlingsplan. EU:s rekommendationer ligger även i linje med dessa resultat. Fördelningen är således inte jämn mellan de fyra pelarna.

Under pelare I finns emellertid en riktlinje som inte får något större genomslag. Det gäller riktlinjen om aktivt åldrande. Det kan även konstateras att mainstreamingsperspektivet inte heller i någon större omfattning har integrerats i myndigheternas verksamhetsmål.

6 Har EU:s sysselsättningsstrategi influerat den svenska politiken?

6.1 Samordning mellan politikområden

Omfattande samordning

Den analys av sysselsättningspolitiska insatser som Statskontoret har genomfört visar att det sker en omfattande samordning mellan olika politikområden vid beredningen av svensk sysselsättningspolitik. Statskontoret har även undersökt hur den svenska regeringen har samordnat olika politikområden i syfte att uppnå vissa centrala övergripande politikmål. Analys visar att samordningen mellan arbetsmarknads-, närings- och regionalpolitiken fungerar bra men att de för sysselsättningspolitiken mest centrala övergripande politikmålen inte är särskilt väl samordnade med andra politikområden som rör utbildning, socialtjänst, handikappade och äldre.

Tydliga gränser mellan politikområden

Utifrån de intervjuer Statskontoret har genomfört kan sägas att uppfattningen om hur samordningen mellan olika politikområden har fungerat är splittrad. De flesta departementstjänstemän intygar att samordningen inom Regeringskansliet fungerar mycket bra. Från myndigheterna rapporteras dock att det finns tydliga gränser mellan olika politikområden och att detta avspeglas i myndighetstjänstemännens kontakter med departementen. Även företrädare för arbetsmarknadens parter vittnar om att det finns brister i samordningen mellan olika enheter och departement.

6.2 Arbetsmarknadens parter och andra aktörer

Goda möjligheter till samverkan

I den svenska sysselsättningspolitiken har arbetsmarknadens parter av tradition haft en framskjuten position. Statskontoret kan konstatera att arbetsmarknadens parter ofta har involverats vid beredningen av olika sysselsättningspolitiska insatser. Den struktur för samverkan som byggts upp under senare år, med regionala partnerskap och regionala kompetensråd, skapar dessutom formella möjligheter för parterna att vara delaktiga i sysselsättningspolitiken. Det är dock av vikt att ta reda på effekterna av denna samverkan och vilket inflytande arbetsmarknadens parter har – inte minst mot bakgrund av att det i denna rapport framkommit att parterna upplevt bristande inflytande i sysselsättningspolitiken

Riktlinjerna har begränsat genomslag

I EU:s riktlinjer anges att arbetsmarknadens parter ska utforma en egen process för att genomföra riktlinjerna. Statskontoret kan konstatera att parterna till viss del har en egen process genom de olika europeiska forum som byggts upp inom EU. Däremot framkommer det i intervjuerna att parterna i övrigt inte har kommit lika långt när det gäller att genomföra riktlinjerna, exempelvis vad gäller arbetet med att utveckla indikatorer och statistiska databaser för att utvärdera sitt arbete. När det gäller de regionala och lokala aktörernas medverkan bör de lokala handlingsplaner som har tagits fram inom ett antal kommuner nämnas. Handlingsplanerna har utarbetats utifrån EU:s sysselsättningsstrategi och syftar till att skapa lokal samordning för att öka sysselsättningen. Resultaten av detta arbete är dock ännu inte klarlagda.

Förbättrad partssamverkan

Utvärderingar av olika insatser där arbetsmarknadens parter har varit delaktiga visar att parterna mestadels anser att samverkan med andra aktörer är positivt. Dock framkommer vissa negativa synpunkter, som exempelvis att parterna ibland upplever bristande inflytande när det gäller insatsernas genomförande. På central nivå framkommer samma sak i de intervjuer som Statskontoret genomfört med parterna. Från arbetstagersidan upplever man att inflytandet över sysselsättningspolitiken blivit sämre. Detta beror framför allt på att deras roll i vissa formella beslutsorgan – exempelvis AMV:s styrelse – förändrades under första hälften av 1990-talet. EU:s sysselsättningsstrategi har dock fört med sig att parterna har börjat föra samtal med varandra igen, framför allt genom de partssamråd som regeringen initierat. I Statskontorets undersökning framkommer att arbetsmarknadens parter är de aktörer som är mest positivt inställda till EU:s sysselsättningsstrategi, även om de inte anser att sysselsättningspolitiken har påverkats nämnvärt av den.

6.3 Övergripande sysselsättningspolitiska mål

Konkreta mål med begränsat genomslag

Den svenska regeringen har under senare år formulerat ett antal övergripande sysselsättningspolitiska mål som ett sätt att samordna olika politikområden mot en gemensam målsättning. Det första målet var arbetslöshetsmålet, som formulerades redan i regeringsförklaringen år 1996. Målet var att halvera den öppna arbetslösheten till slutet av år 2000. Senare formulerades även ett sysselsättningsmål. Det faktum att regeringen har utformat ett antal konkreta och kvantifierbara mål som ett instrument för sysselsättningspolitiken bör i detta sammanhang betraktas som positivt.

Statskontoret kan konstatera att dessa övergripande mål har fått genomslag när det gäller de centrala politikområdena arbetsmarknads-, närings-, och regionalpolitik. Däremot har de övergripande sysselsättningspolitiska målen uppmärksamrats mindre inom utbildningspolitiken och nästan inte alls inom handikapp- och äldrepolitik samt socialtjänstpolitik.

6.4 Balansen mellan de fyra pelarna

Förbättrad anställbarhet mest i fokus

Statskontorets analys visar att det framför allt är inom pelare I som tyngdpunkten i den svenska sysselsättningspolitiken ligger. Pelare I syftar till att förbättra anställbarheten. I denna rapport framkommer att de verksamhetsmål som har undersökts här i större utsträckning kan kopplas till denna pelare i förhållande till övriga pelare. Granskningen av den nationella handlingsplanen visar samma sak. Den svenska sysselsättningspolitiken är således inte jämnt fördelad. Frågan är dock om det över huvud taget är rimligt att förvänta sig att det ska finnas balans mellan de fyra pelarna och om samtliga pelare ska tillmätas lika värde.

Statskontoret vill även lyfta fram pelare IV, som syftar till att stärka jämställdhetspolitiken. Det är få verksamhetsmål som svarar mot denna pelare. Sverige arbetar för att jämställdhetspolitiken ska genomsyra alla politikområden – den så kallade mainstreamingmodellen. Ett sätt att uppnå detta skulle kunna vara att låta jämställdhetsperspektivet komma till uttryck i myndigheternas verksamhetsmål, där så är möjligt.

6.5 Sammanfattande bedömning

Statskontoret kan konstatera att den svenska sysselsättningspolitiken i många avseenden ligger i linje med EU:s riktlinjer. Samverkan inom sysselsättningspolitiken är dock på intet sätt något nytt. Den samverkanstradition, framförallt mellan arbetsmarknadens parter och regeringen, som under flera decennier vuxit sig stark i Sverige har skapat en god grund för samverkan. Decentraliseringen av det arbetsmarknadspolitiska ansvaret, förenklingarna av det arbetsmarknadspolitiska regelsystemet, inrättandet av regionala kompetensråd, tillväxtavtal och sysselsättningspakter har ytterligare förstärkt möjligheterna till samverkan mellan olika aktörer inom sysselsättningspolitiken. Dessa initiativ har till övervägande del tagits före 1998 och kan således inte kopplas till införandet av EU:s sysselsättningsstrategi. De flesta av de intervjuade tjänstemännen i Statskontorets studie anser dock att den svenska politiken redan ligger i linje med EU:s politik. Strategin tycks dess-

utom ha fört med sig att arbetsmarknadens parter har återupptagit delar av den tradition av partssamverkan, som varit utmärkande för Sverige.

En central och viktig fråga kvarstår dock, nämligen vilka effekterna är av samverkan mellan olika aktörer. Statskontoret har granskat ett stort antal utvärderingar av arbetsmarknadspolitiska insatser. Endast ett fåtal av dessa har behandlat samverkan mellan olika aktörer. Dessutom finns inga utvärderingar som uppmärksammar effekterna av samverkan. Här finns således stora behov av fortsatta studier.

Slutligen kan Statskontoret konstatera att EU:s sysselsättningsstrategi är relativt okänd. Om strategin ska få större genomslag i den svenska politiken är det viktigt att regeringen ökar ansträngningarna när det gäller att synliggöra riktlinjerna och klargöra vad strategin innebär.

Referenser

- Ackum-Agell, Susanne** (2001). *Erfarenheter av svensk arbetsmarknadspolitik*. IFAU Stencilserie 2001:1. Uppsala: IFAU.
- Arbetsmarknadsstyrelsen** (1994). *Arbetsmarknadspolitik i förändring – en grundläggande bok om arbetsmarknadspolitikens villkor*. Tredje upplagan 1998. Stockholm: AMS.
- Arbetsmarknadsstyrelsen** (1995). *Planering Upphandling Hantering av arbetsmarknadsutbildning 1993-1995 – erfarenheter och slutsatser*. Stockholm: AMS.
- Arbetsmarknadsstyrelsen** *Arbetsmarknadspolitiska program – årsrapporter 1997-2000*. Stockholm: AMS.
- Arbetsmarknadsstyrelsen** (1996). *Sammanfattning av resultat från en attitydundersökning rörande arbetslivsutveckling (ALU) 1996*. Stockholm: AMS.
- Arbetsmarknadsstyrelsen** (1998). *Förnya arbetsmarknadspolitiken – en kvalitativ studie av projekt inom Europeiska socialfondens Mål 3 och Employment*. Stockholm: AMS.
- Arbetsmarknadsverket och Svenska kommunförbundet** (1998). *Vidareutveckling av datortekverksamheten fr.o.m. 1 januari 1999*. Stockholm: AMV.
- Andersson, H.** (1998). *EU:s strukturfonder och svensk Korporativism en studie av de regionala kommittéerna för Mål 3*. Uppsala: Uppsala universitet, Statsvetenskapliga institutionen.
- Berger, S. m.fl.** (1999). *Uppföljning av Värmlands sysselsättningspakt*. Karlstad: Karlstads universitet, Institutionen för samhällsvetenskap.
- Berger, S. m.fl.** (1999). *Växtkraft Mål 4 – den andra etapputvärderingen, Slutrapport*. Uppsala: IM-Gruppen i Uppsala AB.
- Björklund, A. Edin, PA. Holmlund, B. Wadensjö, E.** (1996). *Arbetsmarknaden*. Stockholm: SNS förlag.
- ESF-rådet** (2000). *Programkomplement för Växtkraft Mål 3 i Sverige*. Stockholm: ESF-rådet.
- ESF-rådet** (2000). *Samlat programdokument för Mål 3 2000 – 2006 Sverige*. Stockholm: ESF-rådet.

EU:s riktlinjer för sysselsättning, 1998 – 2001. Internetadress:
http://europa.eu.int/comm/employment_social/empl&esf/ees_en.htm

Europeiska kommissionen (1996). *Europeiska socialfonden Sverige Mål 4 1995-99 – samlat programdokument*.

Europeiska kommissionen (1998). *Sverige – Samlat programplaneringsdokument 1995– 1999*.

Finansdepartementet (1999). *Regionalpolitiken – en ESO-rapport om tro och vetande*. ESO-rapport. Ds 1999:50.

Finansdepartementet (2001). *Mycket väsen för lite ull – en ESO-rapport om partnerskapen i de regionala tillväxtavtalen*. ESO-rapport. Ds 2001:59.

Hallström, N-E. (1995). *Genomförandet av ALU, arbetslivsutveckling – en studie i sex kommuner i tre län*. EFA-rapport nr 36. Arbetsmarknadsdepartementet.

Johansson, P & Martinsson, S. (2000). *Det nationella IT-programmet –en slutrapport om SwIT*. Uppsala: IFAU.

Johansson, S-E (1997). *Växtkraft Mål 4. Huvudrapport över uppdraget att utvärdera Växtkraft Mål 4*. Stockholm: Ernst & Young.

Lewrén, C & Jensevik, H. (2001). *Utvärdering av sysselsättningspakten – Hur Strömstad skapar företag och jobb*. Strömstad: Framtidens Möjligheter & Svensk KommunRating AB.

Lundin, M & Skedinger, P. (2000). *Decentraliserad arbetsmarknads-politik –effekter av ett ökat kommunalt inflytande i arbetsförmedlings-nämnderna*. IFAU forskningsrapport 2000:7. Uppsala: IFAU.

Lundin, M. (1999). *Arbetsförmedlingsnämnderna – en implementeringsstudie*. IFAU. Uppsala: IFAU.

Lundin, M. (2000). *Anställningsstödens implementering vid arbetsförmedlingarna*. IFAU stencilserie 2000:4. Uppsala: IFAU.

Malmgren, K-I. m.fl. (1998). *Hur god är den goda idén? Delrapport rörande den andra utvärderingen av Mål 3*. Stockholm: Ledningskonsulterna i Stockholm AB.

Malmgren, K-I. m.fl. (1999). *Hur god blev den goda idén? Slutrapport utvärdering av resultat och effekter Mål 3*. Stockholm: Ledningskonsulterna i Stockholm AB.

- Martinsson, S.** (1999). *Det nationella IT-programmet –en delrapport om SwIT*. IFAU, Stencilserie 1999:2. Uppsala: IFAU.
- Martinsson, S.** (2000). *Det nationella IT-programmet –Delrapport 2*, Uppsala: IFAU.
- Nordregio m.fl.** (2000). *Regionala tillväxtavtal – utvärdering av förhandlingsprocessen i sju län och på central nivå*. Stockholm: Nordregio.
- Nutek** (1999). *De regionala tillväxtavtalen – en utvärdering av regionernas utkast till förslag*. R 1999:12. Stockholm: NUTEK.
- Näringsdepartementet** (1999). *Första året – rapport om tillväxtavtalen*. Ds 2001:15.
- Näringsdepartementet** (2000a). *En effektivare arbetsmarknadsutbildning*. Ds 2000:38.
- Näringsdepartementet** (2000b). *Tillväxt i hela Sverige – rapport från en granskningsgrupp för bedömning av länens arbete med regionala tillväxtavtal*. Ds 2000:7.
- Näringsdepartementet** (2001a). *Rapport om tillväxtavtalen – Första året*. Ds 2001:15.
- Näringsdepartementet** (2001b). *Ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring med anledning av aktivitetsgarantin*. Ds 2001:39.
- Olli, Å.** (1996). *Arbetsmarknadspolitiskt kalendarium*. EFA rapport nr 44. Arbetsmarknadsdepartementet.
- Propositioner, utskottsbehandlings och förordningar** rörande de granskade insatserna.
- Regeringskansliet.** *Nationella handlingsplaner för sysselsättning, 1998–2001*.
- Riksrevisionsverket** (1997). *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder – ett effektivt styrmedel mot könsuppdelning på arbetsmarknaden*. 1997:45. Stockholm: RRV.
- Riksrevisionsverket** (1999). *Effektivare arbetsmarknadsutbildning – arbetsförmedlingens hantering av en tillväxtfrämjande*. 1999:45. Stockholm: RRV.
- Socialdepartementet** (1999). *Samverkan för färre bidrag och fler i jobb*. Ds 1999:54.

SOU 1985:7. *Arbetsmarknadsverkets ansvarsområde, inklusive bilagedelen Beredskapsarbete i AMS regi.* Delbetänkande av AMS-kommittén. Stockholm: Fritzes.

SOU 1995:34. *Kompetens för strukturomvandling – förslag till nationellt program för utveckling och kompetens Europeiska socialfondens mål 4 1995-99. Inklusive bilaga A till D.* Betänkande av Utvecklings- och kompetensutredningen. Stockholm: Fritzes.

SOU 1996:27. *En strategi för kunskapslyft och livslångt lärande.* Delbetänkande av kommittén om ett nationellt kunskapslyft för vuxna. Stockholm: Fritzes.

SOU 1996:34. *Aktiv arbetsmarknadspolitik.* Betänkande av Arbetsmarknadspolitiska kommittén. Stockholm: Fritzes.

SOU 1997:5. Delbetänkande av LOSAM-utredningen. *Aktivt lönebidrag – Ett effektivt stöd för arbetshandikappade.* Stockholm: Fritzes.

SOU 1999:23. Utredningen om framtida Mål 3 inom EG:s strukturfonder. *Utveckling av mänskliga resurser i arbetslivet – förslag till inriktning av nya mål 3 inom EG:s strukturfonder.* Stockholm: Fritzes.

SOU 1999:107. *Nya mål 3 – för utveckling av mänskliga resurser i arbetslivet.* Utredningen om framtida Mål 3 inom EG:s strukturfonder. Stockholm: Fritzes.

SOU 1999:119. *Utvärderingen av KY.* Luleå tekniska universitet. Stockholm: Fakta Info Direkt.

SOU 1999:122. *Kvalificerad yrkesutbildning.* Slutbetänkande från kommittén för kvalificerad yrkesutbildning. Stockholm: Fakta Info Direkt.

SOU 1999:141. *Från kunskapslyftet till en strategi för livslångt lärande.* Kunskapslyftskommittén. Stockholm: Fritzes.

SOU 2000:28. *Kunskapsbygget 2000 – det livslånga lärandet.* Slutbetänkande från Kunskapslyftskommittén. Stockholm: Fritzes.

SOU 2000:3. *Välfärd vid vägskäl.* Kommittén Välfärdsbokslut. Stockholm: Fritzes.

SOU 2000:7. *Långtidsutredningen 1999/2000.* Stockholm: Fritzes.

SOU 2000:82. *Högskolans styrning – en utvärdering.* Utredningen Högskolan. Stockholm: Fritzes.

SOU 2000:87. *Regionalpolitiska utredningens slutbetänkande.* Regionalpolitiska kommittén. Stockholm: Fritzes.

Statskontoret (1997). *Arbetslivsutveckling ALU – en utvärdering.* Statskontoret rapport 1997:10. Stockholm: Statskontoret.

Statskontoret (1998). *Kunskapslyftet som modell och metod – adhocрати eller byråkrati?* Statskontorets rapport 1998:20. Stockholm: Statskontoret.

Statskontoret (1999). *Utvecklingsgarantin för ungdomar – det första året..* Statskontoret rapport 1999:6. Stockholm: Statskontoret.

Statskontoret (2001a). *Datortek/aktivitetscentra – en uppföljning.* Statskontoret rapport 2001:30. Stockholm: Statskontoret.

Statskontoret (2001b). *Särskilda ungdomsåtgärder? Om kommunala ungdomsprogrammet och utvecklingsgarantin.* Statskontoret rapport 2001:4. Stockholm: Statskontoret.

Svenska kommunförbundet (1999). *Utvecklingsgarantin – som kommunerna ser det.* Stockholm: Svenska kommunförbundet. Kommentus förlag AB.

Svenska kommunförbundet (2001). *Arbetsmarknadsnämnder – en enkätstudie.* Stockholm: Svenska kommunförbundet. Kommentus förlag AB.

Svenska kommunförbundet (2001). *With LAP within NAP. Projektets slutrapport.* Stockholm: Svenska kommunförbundet.

Svensson, A. m.fl. (1997). *Utvärdering av Mål 3 och Employment, delrapport 1 och 2.* Täby: Arne & Barbro Svensson Professional Management AB.

Ungdomsstyrelsen (1996). *Kommunernas ansvar för arbetslösa ungdomar upp till 20 år – en kartläggning.* Ungdomsstyrelsens utredningar nr 7. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (1997). *Kommunernas ansvar för arbetslösa ungdomar – en utvärdering.* Ungdomsstyrelsens utredningar nr 8. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (1999). *Utvecklingsgarantin för långtidsarbetslösa ungdomar i 10 kommuner.* Ungdomsstyrelsens utredningar 16. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2000). *En på hundra – Utvecklingsgarantins tredje år.* Ungdomsstyrelsens utredningar 23. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Wass, K (2000). *Hur formas den nya vuxenutbildningen? Nationell utvärdering av Kunskapslyftet. En övergripande analys*. Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och didaktik.

Bilaga 1

Tabell 1. *Sysselsättningspolitiska insatser 1997-2001.*

	1997	1998	1999	2000	2001
Arbetsmarknadspolitiska insatser					
Aktivitetsgaranti				X	X
Aktiviteter inom vägledning/platsförmedling				X	X
Ami-åtgärder/Arbetslivsinriktad rehabilitering	X	X	X	X	X
Anställningsstöd		X	X	X	X
Arbetslivsutveckling	X	X			
Arbetsmarknadsutbildning (yrkesinriktad och förberedande)	X	X	X	X	X
Arbetsplatsintroduktion	X	X			
Arbetspraktik			X	X	X
Beredskapsarbete	X				
Datortek	X	X	X	X	X
IT-satsningen (SwIT)		X	X	X	
Kommunala ungdomsprogrammet (KUP)	X	X	X	X	X
Lönebidrag	X	X	X	X	X
Offentligt skyddat arbete (OSA)	X	X	X	X	X
Offentligt tillfälligt arbete (OTA)	X	X	X	X	X
Projektarbete	X	X	X		
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning					X
Rekryteringsstöd	X				
Resursarbete	X	X	X		
Starta eget-bidrag/Start av näringsverksamhet	X	X	X	X	X
Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS)		X	X	X	X
Utbildningsvikariat	X				
Utvecklingsgaranti för ungdomar/Ungdomsgaranti (UVG)		X	X	X	X
Mål 3	X	X	X		
Växtkraft Mål 4	X	X	X		
Växtkraft Mål 3				X	X
Utbildningspolitiska insatser					
Kunskapslyftet		X	X	X	X
Kvalificerad yrkesutbildning	X	X	X	X	X
Närings- och regionalpolitiska insatser					
Landsbygdsstöd	X	X	X	X	X
Småföretagsstöd	X	X	X	X	X

Bilaga 2

Tabell 2. *Samverkan mellan politikområden¹ vid beredningen av sysselsättningspolitiska insatser.²*

Sysselsättningspolitiska insatser	Politikområden	Former för beredning
Aktivitetsgaranti	A, S, K, Fi, U, Ju	Inomdepartemental utredning Remiss Internberedning inom RK
Arbetsmarknadsutbildning (yrkesinriktad och förberedande)	A, U, Fi	Inomdepartemental utredning Referensgrupp Remiss
IT-satsningen (SWIT)	A	Initiativ utifrån Internberedning inom RK
Kommunala ungdomsprogrammet (KUP)	A, S, Fi, U, Civil-	Inomdepartemental utredning Remiss Internberedning inom RK
Kunskapslyftet	U, A, Fi, Inrikes-	Kommitté Remiss Internberedning inom RK
Kvalificerad yrkesutbildning	U, A	Kommitté Remiss Internberedning inom RK
Landsbygdsstöd	A, Civil-, N, S	Myndighetsutredning Remiss Internberedning inom RK
Lönebidrag/Offentligt skyddat arbete (OSA)	A, S, Fi	Kommitté Referensgrupp Remiss Internberedning inom RK
Mål 3 95-99	A, N, S	Myndighetsutredning Internberedning inom RK
Rekryteringsstöd	A	Myndighetsutredning Internberedning inom RK
Resursarbete	A	Regionalt pilotprojekt Internberedning inom RK
Utvecklingsgaranti för ungdomar/Ungdomsgaranti (UVG)	A, S	Remiss Internberedning inom RK
Växtkraft Mål 3	N, A	Kommitté Internberedning inom RK
Växtkraft Mål 4	A, N, U	Kommitté Referensgrupp Internberedning inom RK

¹ Här avses politikområden som är representerade i den arbets- och därtill hörande referensgrupp som tagit initiativ till insatsen eller som deltagit i den senaste utredningen av insatsen. A= Arbetsmarknadsdepartementet, N= Näringsdepartementet, Fi= Finansdepartementet, U= Utbildningsdepartementet, S= Socialdepartementet, Civil= Civildepartementet, Ju= Justitiedepartementet, Inrikes= Inrikesdepartementet och K= Kulturdepartementet.

² Tabellen har delats in i två delar. Den första delen består av insatser som har föregåtts av någon form av utredning. Insatserna i den andra delen har föregåtts av internberedning.

Sysselsättningspolitiska insatser	Politikområden	Former för beredning
Aktiviteter inom vägledning/platsförmedling	A	Internberedning inom RK
Ami-åtgärder/Arbetslivsinriktad rehabilitering	A	Internberedning inom RK
Anställningsstöd	A	Internberedning inom RK
Arbetslivsutveckling (ALU)	A	Internberedning inom RK
Arbetsplatsintroduktion	A	Internberedning inom RK
Arbetspraktik	A	Internberedning inom RK
Beredskapsarbete	A	Internberedning inom RK
Datortek	A	Internberedning inom RK
Offentligt tillfälligt arbete (OTA)	A	Internberedning inom RK
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	A	Internberedning inom RK
Projektarbete	A	Internberedning inom RK
Småföretagsstöd	A	Internberedning inom RK
Starta eget-bidrag/Start av näringsverksamhet	A	Internberedning inom RK
Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS)	N	Internberedning inom RK
Utbildningsvikariat	A	Internberedning inom RK

Figur 2. Beräknad kvot över andelen verksamhetsmål som svarar mot de övergripande politikmålen.

$$(1) \quad \frac{K_p}{N_p} = k_p$$

där

p = Politikområde

K_p = Antalet verksamhetsmål inom politikområdet p som korrelerar med respektive övergripande politikmål

N_p = Antalet verksamhetsmål inom politikområdet

Variabeln K_p i ekvation (1) är i princip samma variabel som använts i tabellerna 8a-d. Den enda skillnaden är att i tabellerna 8a-d har samtliga 40 verksamhetsmål använts för samtliga riktlinjer. I denna analys har verksamhetsmålen delats upp på politikområden.

Bilaga 3

Tabell 5. Medverkan av arbetsmarknadens parter vid beredningen och i det planerade genomförandet³ av sysselsättningspolitiska insatser.⁴

Sysselsättningspolitiska insatser	Former för beredning	Samverkansform i genomförandet
Aktivitetsgaranti	Remiss	Stat, kommun, företag och arbetsmarknadens parter ska gemensamt utarbeta lokala mål och följa upp aktiviteterna.
Arbetsmarknadsutbildning (yrkesinriktad och förberedande)		Regionala partnerskap Regionala kompetensråd
IT-satsningen (SWIT)	Arbetstagarorganisation har utformat i samråd med regeringen	Arbetstagarorganisation deltar i genomförandet
Kommunala ungdomsprogrammet (KUP)	Remiss	
Kunskapslyftet	Kommitté Remiss	Arbetsmarknadens parter ska samråda med andra aktörer. Arbetstagarorganisationer "uppsökare" av nya deltagare
Kvalificerad yrkesutbildning	Arbetstagarorganisationer ingick i referensgrupp	Regionala kompetensråd Regionala partnerskap
Landsbygdsstöd		
Lönebidrag/Offentligt skyddat arbete (OSA)	Referensgrupp Remiss	
Mål 3 95-99	Referensgrupp	Övervakningskommitté, regionala partnerskap
Resursarbete	Samråd mellan de fackliga organisationerna och berörda arbetsgivare. Extern utveckling av åtgärden.	Samråd med lokala berörda arbetstagarorganisationer, enskilda arbetsgivare.
UVG	Remiss	Samråd i Arbetsmarknadsnämnd
Växtkraft Mål 3	Kommittén har haft fortlöpande kontakter med parterna under arbete och kontakter med gamla partnerskapen i Mål 3 och 4	Övervakningskommitté, regionala partnerskap
Växtkraft Mål 4	Referensgrupp	Övervakningskommitté, regionala partnerskap

³ Arbetsmarknadens parter kan samverka i mer fasta former för samverkan, som regionala kompetensråd, regionala partnerskap och arbetsmarknadsnämnder. De kan även ingå i lösare former för samverkan, där de exempelvis ska lämna synpunkter i vissa frågor.

⁴ Tabellen har delats in i två delar. Den första delen består av insatser där arbetsmarknadens parter medverkat mer aktivt i beredningsarbetet och/eller i genomförandet.

Sysselsättningspolitiska insatser	Former för beredning	Samverkansform i genomförandet
Aktiviteter inom vägledning/platsförmedling		
Ami-åtgärder/Arbetslivsinriktad rehabilitering		
Anställningsstöd		Arbetstagarorganisation deltar i genomförandet
Arbetslivsutveckling (ALU)		Arbetstagarorganisation kan vara anordnare
Arbetsplatsintroduktion		
Arbetspraktik		Arbetstagarorganisation deltar i genomförandet
Beredskapsarbete		Arbetstagarorganisation deltar i genomförandet
Datortek		
Offentligt tillfälligt arbete (OTA)		Arbetstagarorganisation deltar i genomförandet
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning		
Projektarbete		Arbetstagarorganisation kan vara anordnare
Rekryteringsstöd		Arbetsmarknadens parter deltar i genomförandet
Småföretagsstöd		
Starta eget-bidrag/Start av näringsverksamhet		
Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS)		
Utbildningsvikariat		LAN ska förhandla med den enskilda arbetsgivaren om stödnivå.

Tabell 6. *Medverkan av statliga, regionala och lokala aktörer vid beredningen och i genomförandet av sysselsättningspolitiska insatser.*

Sysselsättningspolitiska insatser	Aktörer vid beredning	Samverkansform i genomförandet
Aktivitetegaranti	Remiss: Statliga myndigheter Länsstyrelser ⁵ och Länsarbetsnämnder Kommuner Intresseorganisationer Arbetsmarknadens parter	- Samverkansavtal sluts mellan LAN och anordnare. - Stat, kommun, företag och arbetsmarknadens parter ska gemensamt utarbeta lokala mål och följa upp aktiviteterna.
Arbetsmarknadsutbildning (yrkesinriktad och förberedande)		- LAN och Af upphandlar utbildningen av enskilda företag, högskolor eller kommuner - Regionala partnerskap - Regionala kompetensråd
IT-satsningen (SwIT)	Initiativet taget i samverkan mellan Arbetsgivar- och branschorganisation	- Arbetsgivar- och branschorganisation administrerar och rådgör med departement och enskilda företag. - Af och LAN samverkar i rekryteringen av deltagarna.
Kommunala ungdomsprogrammet (KUP)	Remiss: Statliga myndigheter Länsstyrelse Kommuner Intresseorganisationer Arbetsmarknadens parter	- Samråd i genomförandet mellan LAN, Af och kommuner. Viss samverkan med lokala näringslivet.
Kunskapslyftet	Remiss: Statliga myndigheter Länsstyrelser och Landsting Kommuner Intresseorganisationer Arbetsmarknadens parter	- Samverkan mellan flera statliga myndigheter i ett kontrollerande organ samt i genomförandet, där även Svenska Kommunförbundet ingår. - Inrätta sektorsövergripande, rådgivande Beredning för livslångt lärande med departement, kommuner, utbildningsanordnare, näringsliv och fackförbund - Lokal samverkan mellan flera aktörer i genomförandet
Kvalificerad yrkesutbildning	Kommitté: I kommittén ingick, förutom departementsföreträdare, även representanter för skolväsendet samt lokala näringslivet. Referensgrupp: Statliga myndigheter Arbetsmarknadens parter Intresseorganisationer Remiss: Statliga myndigheter Länsstyrelser Kommuner Intresseorganisationer Arbetsmarknadens parter	- Ny myndighet bildats för att administrera KY, där styrelsen ska bestå av företrädare för näringslivet, högskolor, kommuner och politiker. Dessa ska samråda med: - Regionala kompetensråd - Regionala tillväxtavtal - Länsarbetsnämnder - Andra statliga myndigheter, bl.a. AMS - Ledningsgrupp för varje KY, där företrädare för arbetslivet bör vara i majoritet. Högskola, kommunala skolväsendet och de studerande ska också vara företrädare. - Universitet, kommuner, landsting, enskilda företag kan vara anordnare

⁵ Dessa myndigheter särredovisas för att uppmärksamma de regionala aktörerna.

Syssestättningpolitiska insatser	Aktörer vid beredning	Samverkansform i genomförandet
Landsbyggsstöd	Förslaget bygger på sammanvägning av förslag från GBV, RRV och Nutek. Utredningar har gått på remiss till: Statliga myndigheter Länsstyrelser Kommuner Intresseorganisationer	- Länsstyrelsen ska samråda med aktörer inom glesbyggsutveckling. - Länsstyrelserna ska samråda mellan län för samordna utvecklingen inom regioner.
Lönebidrag/Offentligt skyddat arbete (OSA)	Kommittén ska samråda med statliga myndigheter. Remiss: Statliga myndigheter Intresseorganisationer Arbetsmarknadens parter	
Mål 3 95-99	Ams utvecklade programmet i samråd med partnerskap bestående av: Arbetsmarknadens parter Statliga myndigheter Intresseorganisationer	- Övervakningskommitté bestående av: Arbetsmarknadens parter Statliga myndigheter Intresseorganisationer Kommunförbund Departementsföreträdare EU-kommissionsföreträdare Regionala partnerskap
Resursarbete	Åtgärden utvecklad externt, Kalmarmodellen. Samråd mellan kommunförbundet, LAN, fack och Kalmar kommun.	- Samråd med arbetsgivare och fack. Facket ska ge sitt godkännande för stöd.
Utvecklingsgaranti för ungdomar/Ungdomsgaranti (UVG)	Arbetsgrupp: Statliga myndigheter Remiss: Statliga myndigheter Kommuner Arbetsmarknadens parter	- Samråd i genomförandet mellan LAN, Af och kommuner. Viss samverkan med lokala näringslivet och lokal arbetstagarorganisation. - Arbetsmarknadsnämnd
Växtkraft Mål 3	Kommitté har haft samråd med: Arbetsmarknadens parter Myndigheter Departement Partnerskap i föregående program DG V EU-kommissionen	- Övervakningskommitté bestående av: Arbetsmarknadens parter Statliga myndigheter Intresseorganisationer Kommunförbund Departementsföreträdare EU-kommissionsföreträdare Regionala partnerskap bestående av: Arbetsmarknadens parter Statliga myndigheter Intresseorganisationer Kommunförbund Landsting
Växtkraft Mål 4	Kommitté med särskild utredare. Referensgrupp bestående av: Arbetsmarknadens parter Myndigheter Kommunförbundet Landstingsförbundet Intresseorganisationer Centrala och regionala samråd med andra än referensgruppen.	- Övervakningskommitté bestående av: Arbetsmarknadens parter Statliga myndigheter Intresseorganisationer Kommunförbund Departementsföreträdare EU-kommissionsföreträdare Regionala partnerskap bestående av: Arbetsmarknadens parter Statliga myndigheter Intresseorganisationer Kommunförbund Landsting

Sysselsättningspolitiska insatser	Aktörer vid beredning	Samverkansform i genomförandet
Växtkraft Mål 4	<p>Kommitté med särskild utredare.</p> <p>Referensgrupp bestående av: Arbetsmarknadens parter Myndigheter Kommunförbundet Landstingsförbundet Intresseorganisationer</p> <p>Centrala och regionala samråd med andra än referensgruppen.</p>	<p>- Övervakningskommitté bestående av: Arbetsmarknadens parter Statliga myndigheter Intresseorganisationer Kommunförbund Departementsföreträdare EU-kommissionsföreträdare</p> <p>- Regionala partnerskap bestående av: Arbetsmarknadens parter Statliga myndigheter Intresseorganisationer Kommunförbund Landsting</p>

Sysselsättningspolitiska insatser	Aktörer vid beredning	Samverkansform i genomförandet
Aktiviteter inom vägledning/platsförmedling		- LAN och Af beslutar om genomförandet. - Kommunen och skolväsendet kan vara anordnare
Ami-åtgärder/Arbetslivsinriktad rehabilitering		
Anställningsstöd		- Samråd i genomförandet mellan Af och arbetstagarorganisation.
Arbetslivsutveckling (ALU)		- Samråd mellan Af, statliga aktörer, lokala näringslivet, arbetstagar- och intresseorganisationer om verksamhetens inriktning - Dessa aktörer kan även vara anordnare
Arbetsplatsintroduktion		Samråd i genomförandet mellan Af och LAN
Arbetspraktik		- Samråd i genomförandet mellan Af, LAN och arbetstagarorganisation. - Statliga aktörer, kommuner, intresseorganisationer och enskilda företag kan vara anordnare
Beredskapsarbete		- Samråd i genomförandet mellan LAN, arbetsgivare och arbetstagarorganisation. - Statliga myndigheter, landsting, kommuner och enskilda företag kan anordna.
Datortek		- Samråd i genomförandet mellan Kommuner, Af och LAN
Offentligt tillfälligt arbete (OTA)		- Statliga aktörer, kommuner och landsting kan vara anordnare. - Af, arbetstagarorganisationer och arbetsgivare samverkar i genomförandet
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning		
Projektarbete		- Kommuner och Af, arbetstagarorganisation och ideella föreningar kan vara anordnare
Rekryteringsstöd		- Överenskommelse mellan arbetsgivare och LAN ska precisera arbetsgivarens åtaganden och reglera ersättningsnivån. - Berörda lokala fackföreningar förväntas enkelt samråda med arbetsgivaren vid stöd.
Småföretagsstöd		- Länsstyrelsen ska samråda med LAN och ALMI.
Starta eget-bidrag/Start av näringsverksamhet		- LAN ska efter behov samråda med lämpliga organisationer, t.ex. ALMI.
Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS)		
Utbildningsvikariat		- LAN ska förhandla med arbetsgivaren om ersättningsnivå.

Bilaga 4

Regeringsbeslut I 12

2001-09-13

N2001/8480/A

Näringsdepartementet

Statskontoret
Box 2280
103 17 Stockholm

Till avd.....	T
Kontakt med.....	
Beslut.....	GD
Datum 11/10-01	Sign. P

Uppdrag till Statskontoret m.fl. angående nationell utvärdering av EU:s sysselsättningsstrategi, mm.

(6 bilagor)

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt:

1. Statskontoret att genomföra delprojekt 6 i den nationella utvärderingen av EU:s sysselsättningsstrategi i enlighet med bifogad uppdragsbeskrivning (se bilaga 6).
2. Institutet För Arbetsmarknadspolitisk Utvärdering att genomföra delprojekt 1, 2 och 5 i den nationella utvärderingen av EU:s sysselsättningsstrategi i enlighet med bifogade uppdragsbeskrivningar (se bilaga 1, 2 och 5).
3. Institutet för Tillväxtpolitiska Studier att genomföra delprojekt 3 och 4 i den nationella utvärderingen av EU:s sysselsättningsstrategi i enlighet med bifogade uppdragsbeskrivningar (se bilaga 3 och 4).

Regeringen beslutar att chefen för Näringsdepartementet får ta i anspråk högst 300 000 kronor av de medel som finns upptagna på det, inom utgiftsområde 13, uppförda anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader, anslagspost 3 Försöksverksamhet med sysselsättningskapande åtgärder som del av den nationella finansieringen till projektet Nationell utvärdering av Sysselsättningsstrategin. Medlen kan användas till att finansiera delprojekten, översättningskostnader för slutrapport, tryckkostnader samt övriga kostnader inom ramen för projektet.

Delfinansieringen från Europeiska kommissionen rekvideras av Näringsdepartementet och disponeras av chefen för Näringsdepartementet.

Postadress
103 33 STOCKHOLM

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@industry.ministry.se
X400: S=Registrator; O=Industry; P=Ministry; A=SIL; C=SE

Besöksadress
Drottninggatan 16

Telefax
08-411 36 16

Ärendet

År 2002 har EU:s Sysselsättningsstrategi varit i kraft i fem år och medlemsstaterna har därför enats om att utvärdera strategin och dess effekter på sysselsättningsutvecklingen inom Europeiska Unionen. I enlighet med detta beslut avser regeringen (Näringsdepartementet) att genomföra en nationell utvärdering av EU:s sysselsättningsstrategi. Det primära syftet är att analysera vilken effekt sysselsättningsstrategin har haft på utformningen av den nationella politiken och på sysselsättningsutvecklingen.

Den svenska nationella utvärderingen är uppdelad i 6 olika delprojekt:

- Delprojekt 1 - Aktiva åtgärder för att bekämpa ungdomsarbetslöshet samt förebygga långtidsarbetslöshet och utslagning från arbetsmarknaden.
- Delprojekt 2 - Skatte- och bidragsreformer samt skattepolitik för ökad sysselsättning
- Delprojekt 3 - Främja livslångt lärande och nya arbetsorganisationer.
- Delprojekt 4 - Främja entreprenörskap och nya arbetstillfällen
- Delprojekt 5 - Främja jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden
- Delprojekt 6 - EU:s sysselsättningsstrategi och utformningen av den nationella politiken

Projektet är budgeterat till Euro 450 500 motsvarande ca SEK 4 054 500 (se bilaga). Projektet delfinansieras till 75 procent av Europeiska kommissionen (Euro 337 800 motsvarande ca SEK 3 040 200). Medfinansiering från Europeiska kommissionen förutsätter en nationell medfinansiering på minst 25 procent (Euro 112 700 motsvarande ca SEK 1 014 300). Den nationella finansieringen består dels av medel som finns upptagna på det, inom utgiftsområde 13, uppförda anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader, anslagspost 3 Försöksverksamhet med sysselsättningskapande åtgärder samt dels av ordinarie medel för Regeringskansliet och Statskontoret.

På regeringens vägnar

Mona Sahlin

Anna Odhner

Kopia till:

Institutet För Arbetsmarknadspolitisk Utvärdering

Institutet för Tillväxtpolitiska Studier

Näringsdepartementet/EIS

Näringsdepartementet/A

Näringsdepartementet/ADM

Finansdepartementet/Ba

Förvaltningsavdelningen/Ekonomienheten

Bilaga 6 till regeringsbeslut, 2001-09-13, N2001/8480/A

Delprojekt 6 - EU:s sysselsättningsstrategi och utformningen av den nationella politiken

Bakgrund

Ett övergripande syfte med sysselsättningsstrategin är att skapa ett "nytt" förhållningssätt och ett politiskt instrument för ökad sysselsättning. En viktig komponent i detta är att skapa en ökad integrering och samverkan mellan olika politikområden, som makroekonomisk politik, arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitik, näringspolitik och socialpolitik, för att främja tillväxt och sysselsättning. Strategin syftar också till att främja partnerskap mellan olika aktörer på olika nivåer för att underlätta genomförandet av strategin i den nationella politiken. Parterna på arbetsmarknaden och deras roll i genomförandet av strategin betonas starkt.

Sysselsättningsstrategin baseras på mellanstatligt samarbete och på vad som brukar benämnas den öppna metoden för samordning. Viktiga komponenter i detta är upprättandet av gemensamma och nationella mål för politiken samt indikatorer för att kunna mäta och utvärdera de framgångar som görs. Ett annat centralt syfte med strategin är att sprida kunskap om framgångsrika åtgärder och metoder, mellan medlemsstaterna för att kunna dra nytta av ländernas erfarenheter och goda exempel.

Utvärderingens disposition och frågeställningar

Utvärderingen i delprojekt 6 syftar till att analysera i vilken utsträckning sysselsättningsstrategin har influerat den nationella sysselsättningspolitiken i Sverige i termer av ökad samverkan mellan olika politikområden, ökat partnerskap och involvering av arbetsmarknadens parter, målformulering samt erfarenhetsutbyte.

Utvärderingen ska vara uppdelad efter två huvudsakliga frågeställningar:

- a) Utvärderingen ska analysera utformningen av den förda politiken i relation till de mer övergripande intentionerna i riktlinjerna för ökad samverkan mellan olika politikområden och huruvida man fört en balanserad policymix mellan de fyra pelarna i strategin. Vidare ska utvärderingen analysera hur partnerskap och involvering av arbetsmarknadens parter har utvecklats samt i vilken utsträckning konkreta mål har använts som ett aktivt instrument i politiken.

- b) Analysera effekterna av den förda policymixen. I vilken grad har införandet av konkreta mål för politiken påverkat utvecklingen? Har samverkan med och mellan arbetsmarknadens parter och med aktörer på lokal, regional och nationell nivå påverkat utvecklingen? Har erfarenhetsutbytet med andra länder påverkat politikens utformning? I vilket hänseende har den övergripande ansatsen i strategin varit mest framgångsrik i den nationella politiken? Analysen ska i huvudsak baseras på resultat från en inventering av befintliga och pågående utvärderingar av arbetsmarknadspolitiken och andra vidtagna åtgärder. När så är möjligt och lämpligt bör analysen även baseras på nya resultat från utvärderingar initierade av projektet.

Uppdragets genomförande

Delprojektet genomförs av uppdragstagaren på uppdrag av Regeringskansliet, Näringsdepartementet. Genomförandet av delprojektet ska ske i nära samarbete med Näringsdepartementet för att säkerställa att projektet utförs på ett sätt som motsvarar Europeiska Kommissionens ställda krav på de nationella utvärderingarna vad gäller disposition, innehåll och kvalitet.

Uppdragstid

Uppdragstiden sträcker sig från juni 2001 till december 2001. Slutrapport ska vara Näringsdepartementet tillhanda senast den 3 december 2001.

Projektbeskrivning

En projektbeskrivning av delprojektet ska utarbetas av uppdragstagaren i nära samarbete med Näringsdepartementet och vara Departementet tillhanda senast den 25 juni 2001. Projektbeskrivning ska innehålla en tidsplan, disposition samt en sammanställning över kostnader för projektets genomförande. Vidare ska projektplanen innehålla en sammanställning över de huvudsakliga åtgärder inom politikområdet som ska beskrivas och analyseras, en redovisning över valda mått och metoder för att mäta åtgärdernas omfattning och utfall, en sammanställning över de befintliga och pågående utvärderingar som ska ligga till grund för analysen samt en beskrivning av nya utvärderingsstudier om så är aktuellt.

Rapportering

En första delrapport, innehållande de första frågeställningarna i projektet (del a), ska vara Näringsdepartementet tillhanda senast den 28 september 2001. Delrapporten utgör underlag till en första avrapportering till Kommissionen.

En andra delrapport, innehållande den första och andra delen i uppdraget (del a och b), ska vara Näringsdepartementet tillhanda senast den 26

oktober 2001. Delrapporten utgör underlag till en andra avrapportering till Kommissionen.

Slutrapporten ska vara departementet tillhanda senast den 3 december. Slutrapporten ska maximalt omfatta 30 sidor exklusive bilagor samt innehålla ett sammanfattande avsnitt av rapportens huvudsakliga resultat och slutsatser för vart och ett av de tre frågeställningarna a, b och c. Rapporteringen från samtliga delprojekt kommer att sammanställas till en slutlig rapport av Näringsdepartementet till Kommissionen. Den nationella rapporteringen ska vara Kommissionen tillhanda i januari 2002.

Ekonomisk redovisning

Såväl delrapport per den 28 september som per den 26 oktober samt slutrapporten ska åtföljas av en ekonomisk redovisning för hur medlen har använts. Den ekonomiska redovisningen skall visa kostnaderna för projektet och i huvudsak följa posterna i den kostnadskalkyl som låg till grund för projektets budget.